

1809

413

~~46.359~~

1973 MAJ 17

KÖNYVTÁRI Híradó

január 1973 február

KÖNYVTÁRI Híradó

A FŐVÁROSI
SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KOZLONYE
XVII. évf. 1. sz. 1973. január-február

PETŐFI ÉV – 1973

Az 1840-es évek második fele történelmünk nagy kora. Még nagyobb - alighanem legfényesebb - korszaka költészetünknek. Ha sajnálatosan rövid ideig is, együtt élt, egyszerre dolgozott akkor nemcsak a század, hanem addig az egész magyar irodalom három legnagyobb költője; három költő, akiket tárgyilagosan, nemzeti elfogultság nélkül sorolhatunk a világirodalom legnagyobbjai közé: Vörösmarty, Petőfi, Arany. Mindegyikük sajtótörvényű, teljes költői világot teremtett, mindegyikük a háromezer éves világköltészet legnagyobb alkotóinak egyenrangú társa. A világirodalom azonban, - kis népek számára fájdalmasan, mégis érthetően - a nagy népek, a nagy nyelvek viszonylag kisebb mestereit is könnyebben, hamarabb befogadja s teszi az emberiség közkincsévé, mint a kis népek, a kis nyelvek óriásait; azoktól a költői nagyságon felül még valami többletet is kíván. Méltán érezhetjük igazságtalannak, méltán sajnálhatjuk, hogy olyan nagy költőinket, mint Vörösmarty és Arany, nem ismerte meg a világ, nem tartja számon a világirodalom. De ha már így van, ha Magyarországot és irodalmát egyetlen név, egyetlen költői mű jelenti a világirodalomban, a legtermészetesebb, hogy az a

név, az a mű Petőfié. Ő már életében fölkelte Európa figyelmét, mint a legnemzetibb és a legegyetemesebb magyar költő, aki teljes szinkronban élt a kulturában, civilizációban, politikában akkor még a világ közepét jelentő Európa legmodernebb írói törekvéseivel, új szellemi áramlataival, demokratikus eszméivel. Örökmozgó, nyugtalan, érzékeny, a világ változásaira figyelő, a haladásért, civilizációért lelkesedő, - a szó legmaibb értelmében modern ember volt, nagyvárosi a vidékies Pesten, európai az elmaradt, sárbaragadt országban; ő ültette Magyarországot az európai, Európát a magyar köztudatba. Ezért lett ő, a legmagyarabb, az egész világe.

Ahogy rövid életében, mindössze hat alkotó évében, úgy csaptak és csapnak össze körülötte halála után is a szenvedélyek, az ellentétes világnézetek és esztétikák. Nagyságát az ellenséges politikai elfogultság, a világnézeti elkötelezettségtől, alacsony tömegtől irtózó esztétikai széplelkűség sem tagadhatta többé; elismerték benne a költői nyelv és látásmód nagy újítóját, a nagy tájképfestőt; de kisebbitették, tagadták a nép emberének, a forradalmár költőnek jelentőségét. De Petőfi 130 éve jelen van szellemi életünkben, a magyar irodalom minden nemzedéke, minden magyar költő kénytelen szembenézni vele, műveivel mond igent vagy nemet Petőfi művére, eszméire. Nem formák dolga ez, nem egyszerűségről vagy bonyolultságról van itt szó, hanem arról, hogy hol áll a költő a világban, fölismeri és kimondja-e azt, ami népe és az emberiség érdekében való, vagy eltéved-e a világ és saját kis lelke utvesztőiben? Ez a lényeg és nem a formák. Hiszen Adynak éppen a forradalmi tartalmától kilugozott, kiürült, konvencionálissá, a társadalmi és művészeti reakció eszközévé züllesztett, Petőfi-ellenessé vált népiesség ellenében kellett megvívni forradalmát; - új eszközökkel, új formákkal, mégis Petőfi nevével, Petőfi szellemében, Petőfi forradalmának folytatójaként. A huszas-harmincas évek fordulóján pedig József Attila, Illyés nemzedéke ismét csak Petőfi - és most már Ady - nevével, Petőfi egyszerűségével és természetességével tért vissza a néphez és a népihez, politikában az ellenforradalmi reakció, irodalomban a Nyugat elvirágzott szépségkultusza és az izmusok kiürült formakultusza ellen küzdve. Petőfi műve sohasem mond ellent az újnak, a forradalminak, sem a társadalomban, sem a költészetben; de létével tagadta, és tagadja minden időben a szenvelgést, a blöffölést, a hamisságot, a nagyképűséget, a szószaporító erőlködést, a fölcifrázott vagy leegyszerűsített semmitmondást. Mai olvasója nemcsak egy nagyszerű fiatalember arcképét, örömeit és bánatait, gyöngédségét és erejét, szerelmét és haragjait, nemcsak egy nagy forradalmár érzelmeit és gondolatait, a magyar történelem, a szabadságharc diadalmas és keserű napjait, nemcsak a magyar föld tájait és a magyar nép típusait, nemcsak a múlt századot találja meg verseiben; megtalálja versről-versre a mait, a hozzá, neki szólót, az örökérvényűt.

BENJÁMIN LÁSZLÓ

(Részlet az 1973. január 31-én, a FSZEK továbbképzése keretében elhangzott ünnepi megemlékezésből.)

"LANTOM, KARDOM TIED, OH SZABADSÁGI!"

II. kerületi szavalóverseny

Budapest egyesítésének 100. évfordulójára elkészült a II. kerületi Ifjusági Ház. A dec. 9-i megnyitás ünnepélyességét emelte, hogy a - Ház első rendezvényeként - prózamondó és szavalóversenyt tartottunk. Mint a kerület gyermekkönyvtárosa részt vettem a verseny előkészítésében és zsűrizésében.

A rendezőbizottság, a versenyen való részvétel egyik feltételéül szabta a könyvtári tagságot, ezért sokan beiratkoztak a versenyt megelőző hónapban. Több iskolából 40 tanuló is jött egyszerre. Fontosnak tartom, hogy ezek a gyerekek ne csak "alkalomszülte" beiratkozók legyenek, hanem aktív olvasóként is megmaradjanak.

A versenyzőket elláttam verseskötetekkel, megbeszéltem velük, ki milyen prózát vagy verset válasszon, segítettem a nekik legmegfelelőbb megtalálásában.

A verseny ünnepélyes keretek között zajlott le. Uttörő egyenruhában, ki sáprátnak, ki pirosan az izgalomtól állt a terem közepén és szavalta Petőfi verseit. 123 Petőfi verset hallottunk, ez azt mutatja, hogy a gyerekek szeretik és ismerik Petőfit.

Elhangzottak még Weöres Sándor, Szabó Lőrinc, Kassák Lajos gyermekversei, a nagyobbak pedig Radnóti lirájából is választottak. Így a verseny Petőfi szellemében, de az újabb költészetünket is megszólaltatva zajlott le.

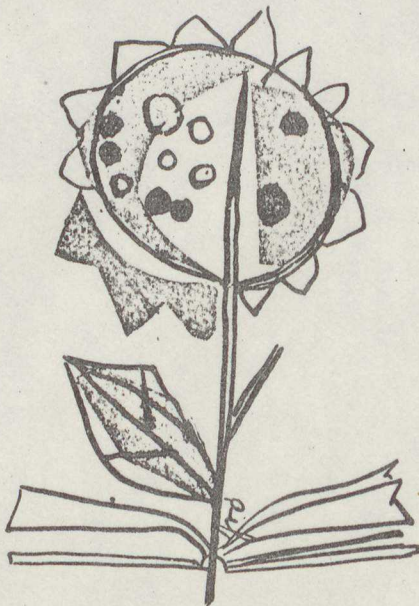
A prózamondóknál kötelező szöveg nem volt, de itt is elhangzott több szép regényrészlet Móra "Kincskereső kisködmön"-étől kezdve Hunyadi "Viharmadár"-jáig.

A versenyben meglepő módon az alsótagozatosok sokkal jobban szerepeltek, mint a felsősök, előadásuk nagyobb felkészültségről vallott.

Mialatt a zsűri tanácskozott, a gyerekek az ifivezetőkkel Petőfi megzenésített verseit énekelték és körjátékokat játszottak. A szavalásban az első három, a prózamondásban az első és második helyezetteket könyvvel és oklevéllel jutalmaztuk.

A verseskötetek forgalma azóta is nagyobb, komoly feladatunk, hogy ezt a lendületet megtartsuk.

Rieth Józsefné

Szavalmas verseny

Először az osztállyal szaválóversenyre mentünk.

Amikor megkezdődött a műsor, egy uttörő köszöntőt mondott, és bemutatotta a zsűritagokat. Először egy közös, utána több pajtásmondott szelvény- és szelvényverseket. A szünetben, amíg a bírók tanácskoztak, a pajtások kibéreltek és játszottak. Amikor a döntés megszületett, közös izgalommal vártuk az eredményhirdetést. Péjvápn kívül az első - hirdették egymástól? Legnagyobb örömmünkre Erika került be a budapesti elődöntőbe. Az osztályra, az iskolára és magára hozott dicsőséget.

Elhatároztam, hogy a jövő évben én is fogok indulni.

Bpest, 1973. 1. 25.

Dávid Andriea 4 b

Bp. IV. Erzsébet u. 42. sz. 11.
1. sz. kiadó

Január 24-én és 31-én a gyermekkönyvtárban tartottuk meg a kisdobosok és uttörők "Lantom, kardom tied, oh szabadság" Petőfi szaválóversenyét.

Összesen ötven gyerek versenyzett, szinte valamennyien könyvtárunk olvasói. A gyerekeket kísérő pedagógusokat is jó munkatársi kapcsolat fűzi a gyerekkönyvtárhoz. A Devecseri - oratóriumot bemutató kitűnő szaválókórus: a Viola utcai iskola egyik harmadik osztálya, nemrégiben vett részt egy Budapest-témájú könyvtári órán. A hallgatóságnak: az Erzsébet utcai iskola egyik harmadik és negyedik osztályának ugyancsak voltak hasonló könyvtári élményei. A kicsinyek versmondó kulturáján érezhető is volt a könyvtár gyermekirodalmi szakkörének hatása. A gyermekrészleg vezetője tagja az uttörőelnökségnek, így állandóan alkalom nyílik arra, hogy az uttörő-programok szervezésekor felhívjuk a figyelmet a könyvtári lehetőségekre.

Magától értetődő volt, hogy a szaválóversenyt a könyvtárban tartsuk meg. Az ünnepi megnövekedés sikerét mindennapi odaadó munkánk eredményeként könyvelhetjük el. A kicsik versenyén Vihar Béláné, alsótagozatos tanulmányi felügyelő volt a zsűri elnöke, a nagyokén pedig Kardos István, a "Petőfi 73" c. film forgatókönyvírója.

Diósi Györgyné
28-as gyermekrészleg

A BUDAPEST GYŰJTEMÉNY centenáriumai forgalma

Budapest egyesítésének 100. évfordulóját ünnepli a főváros. A centenáriumi ünnepsorozat új lendületet adott a helyismereti kutatásnak. Helytörténeti kiadványok egész sora jelent meg, és számos emlékkiállítás ismerteti a három város egyesítésének jelentőségét, a főváros 100 éves fejlődését.

Könyvtárunk Budapest Gyűjteménye e sokrétű tevékenység középpontjába került. Olvasótermünk forgalma az elmúlt évben számottevően emelkedett. Szűkös körülményeink ellenére már 1971-ben megkezdtük az előkészületeket a centenárium megünneplésére. A folyamatos könyvtári munkák elvégzése mellett és a Budapest bibliográfia VII. kötetének /név- és tárgymutató/ nyomdai előkészítése, valamint az Utcák, terek, emberek c. kiadvány megjelentetésén kívül Világváros születik... címmel centenáriumi kiállítást rendeztünk a Propaganda Osztály közreműködésével. A kiállítási anyag gyűjtése során albumot állítottunk össze, amely az egyesítési dokumentumok és a korabeli sajtókiadványok fotómásolatait tartalmazza.

Az olvasók, kutatók jórészt az egyesítés irodalmát keresték, de változatlanul nagy volt az érdeklődés a kerülettörténetek iránt. Sokan kutatták egy-egy kerület átfogó történetét, vagy egyes részterületek irodalmát; például egy-egy iskola, üzem, gyár, intézmény stb. történetére vonatkozó anyagot. A kutatás gyakran kiterjedt a várostörténet egészére. A keresett témák között szerepelt Budapest közlekedésének, egészségügyének, irodalmi életének 100 éves története, a főváros közigazgatásának, közművesítésének irodalma; Budapest polgármestereinek /1873-1973/ életrajzi adatai, munkásságukra, működésükre vonatkozó irodalom. A városrendezési tervek tanulmányozása során előkerültek az 1867-es, az 1873-as városrendezési, közigazgatási térképek, a Sugár út /ma Népköztársaság útja/, a Nagykörút rendezési terve. Kiállításrendezőik, a televízió munkatársai fotógyűjteményünkben válogattak munkájukhoz korabeli dokumentációs anyagot. A főváros századvégi építkezéseinek szép, gyakran keresett illusztrációi a Klósz-fotók.

Az említett témákhoz gazdag segédanyagot nyújtott gyűjteményünk valamennyi részlege, a könyveken és térképeken kívül a kisnyomtatvány, az újságszelvény- és a fotógyűjtemény.

Helytörténeti anyagunkat elsősorban muzeológusok, levéltárosok, történészek, pedagógusok, a sajtó, a rádió, a televízió munkatársai, a készülő Budapest lexikon szerkesztői, a kerületi helytörténeti szakkörök tagjai vették igénybe. Természetesen helyet kellett biztosítanunk a középiskolás diákoknak, üzemi KISZ-fiataloknak, akik az országos helytörténeti pályázatokra, munkahelyi és kerületi vetélkedőkre készültek.

Az olvasók, kutatók munkájának megkönnyítésére és gyorsítására kézikönyvtárunkat kibővítettük az egyesítés történetét értékelő, a főváros 100 éves fejlődését összefoglaló munkákkal, kerülettörténeti monográfiákkal, valamint a centenáriumra megjelent kiadványokkal.

A betű-, a szakrendi és földrajzi katalógusainkon kívül nagy segítséget jelent a kutatóknak az életrajzi katalógus, a repertórium és a képkatalógus. Az említett segédessz-

közök használatához azonban bizonyos kutatói gyakorlat szükséges.

Sok esetben segítettünk középiskolás diákoknak, a kutatásban kevésbé jártas olvasóknak. Megtanítottuk őket a katalógusok és a különböző bibliográfiák használatára. Gyűjteményünk tudományos kutatóinak, akik már meghatározott kérdésekkel fordulnak hozzánk, igyekszünk többet adni munkájukhoz, feltárni gyűjteményünk kevésbé ismert, publikált anyagát.

Az elmélyült helytörténeti munka előfeltétele, hogy megfelelő körülményeket biztosítsunk a kutatóknak. Sajnos olvasótermünk jelenlegi helyzete teljesen alkalmatlan erre a célra. Reméljük, könyvtárunk igen komoly helyiség problémája a közeljövőben megoldódik, így az ország legnagyobb helyismereti gyűjteményének anyaga nemcsak a kutatók, hanem az olvasók széles rétegei számára is hozzáférhető lesz, és a Budapest Gyűjtemény igazi centruma lehet a helytörténeti kutatásnak.

Faragó Éva

BUDAPEST EGYESÍTÉSÉNEK 100 ÉVES ÉVFORDULÓJA

/Bemutató vetélkedő a 44-es könyvtárban/

Budapest egyesítésének századik évfordulójára öt könyvtárossal közösen készítette Sándor Ottóné azt a vetélkedő anyagot, amelynek alapján a 44-es könyvtárban, a Zrínyi Gimnázium történelem szakköröseinek részvételével - bemutató foglalkozást vezetett.

A vetélkedő anyagának terjedelme és tartalma, - a könyvtárak a közeljövőben megkapják - indokolttá teszi, hogy a vetélkedő kérdések összeállításában résztvevő könyvtárosok nevét is felsoroljuk: Bánhegyi Gyuláné, Kirschner Péterné, Téri Tiborné és Varga Márta.

Az anyag a tájékoztató munkában az erre vonatkozó referensz kérdések megválaszolásakor is jól használható.

Terjedelme lehetővé teszi, hogy ifjúsági klubvezetők, a maguk területén ebből olyan - akár lerövidített - vetélkedőket bonyolítsanak le, amelyekre éppen módjuk, vagy lehetőségük van. /A vetélkedő anyaga 150 történelmi és 60 irodalmi vonatkozású kérdést tartalmaz./

A kérdések összeállításához három, a témát felölelő fontos kézikönyv szolgált alapul: a Budapest utikönyv, a Budapest enciklopédia és a Verses Budapest.

Fontos szempont, hogy a diákokat, akik ritkán, - vagy egyáltalán nem használják a kézikönyveket, a vetélkedő "kényszeríti", s egyben megtanítja játékos formában arra, hogyan tudják okosan, jól használni a lexikális anyagot.

A vetélkedő játékról. Frappáns kezdést láthattunk, mely tartalommal töltötte meg várakozási időt. Amíg a vendégekre vártunk, addig a résztvevők megoldottak egy keresztpejtvényt. Mire ezzel elkészültek - kezdődött a játék, a vetélkedő, amelyen Sándor Mari remek játékvezetőnek bizonyult. Maga a helyiség azonban, a 44-es könyvtár olvasóterme, nem volt a legalkalmasabb otthona a játéknak. Szűk területe, határt szabott mindenfajta mozgásnak, pedig a "szemléltető eszközöket" is szívesen szemügyre vette volna bárki. A játék illusztrációjaként láthattunk ugyanis /a Budapest enciklopédiából/ kinyitott szobrok, épületek képét - dekorációs kartonra felragasztva. Nem ünneprontásnak szánom - "korlátaink" ismertek - mégsem állhatom meg szó nélkül, hogy jó akcióinknak, amelyeket már nem is mondhatunk "kezdeményezésnek" - képletesen fogalmazva: sokszor hincs terük.

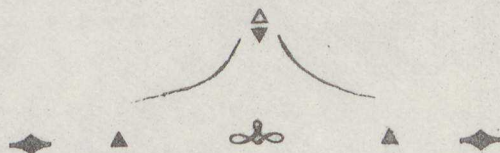
A vetélkedő kérdéseit a Budapesttel foglalkozó könyvek alapján oldhatták meg a részt vevő I-II-III osztályos tanulók. Egy hónapig készültek és nem is akárhogyan - mint azt a bemutató után egybegyűlt "szakmabelieknek" Fodor Lajosné a Zrínyi Gimnázium történelem tanára elmondta. Még u.n. "vak-térképet" is készítettek, ahová berajzolták Budapest nevezetességeit és azok közül is a legfontosabbakat.

A vetélkedőn szereplő diákok elsősorban a fizikai dolgozók gyermekeiből verbuválódtak. Ezek a tanulók páratlan aktivitással, lendülettel szerepeltek és mindannyiunknak meggyőződése, hogy a vetélkedőn szerzett, /hogy divatos szóval éljek/ - "sikerélmény" - valószínűleg jó hatással lesz a tanulmányaikra is. Jó pedagógiai ösztönzésnek tűnt a tanárnő bejelentése, - hogy minden, - a vetélkedőn részt vevő diák! - a versenyen való sikeres szerepléséért jeles osztályzatot kap. A könyvtár pedig szép ajándék-könyveket osztott ki a nyertesek között.

Kérdésként hangzott el, de mottója is lehetne a vetélkedőnek; Vas István sorai:

" De benned zengett legszebben a dal,
Te öreg város, örök fiatal! "

Bárány

P R E M I E R U T Á N A B I B L I O B U S Z

Február 6-án új könyvtári egység üzembehelyezésével bővítette szolgáltatásait a Szabó Ervin Könyvtár: utjára indította 1. sz. mozgókönyvtárát, az első bibliobuszt.

Az ünnepélyes megnyitón Hantos János, a Fővárosi Tanács VB elnökhelyettese adta át és a lakosság nevében Grubics István, a XI. kerületi tanács elnöke vette át a ma még kuriózumnak számító "gördülő könyvtárát", a 3000 kötet szállítására alkalmas hatalmas autóbust.

Az eseményt számunkra igen jóleső érdeklődés kísérte. A hivatalos és szakmai figyelmet Pataki János, a Budapesti Pártbizottság osztályvezetője, Garamvölgyi József művelődésügyi miniszterhelyettes, Kondor Istvánné a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtárosztályának vezetője, Kurcz György a Fővárosi Tanács Művelődésügyi Főosztálya helyettes vezetője, Papp István a KMK igazgatója, Páldy Róbert a Könyvtáros főszervezője, Drucker Tibor a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése főtítkára, Gönczi Imre a SZOT könyvtárügyi főelőadója jelenléte, a fenti intézmények munkatársai, megyei könyvtárvezetők, kollégák részvétele jelezte; ezt tükrözte számos kerületi tanács művelődési osztálya, társadalmi szervek képviselőinek megjelenése - a közönségét pedig a megállóknál várakozó sok olvasó-jelölt.

A TV, a rádió híradásai, a gyors és jó sajtóvisszhang nagymértékben előmozdította a tájékoztatást.

A Szabó Ervin könyvtárhálózat működését a kezdetektől fogva kíséri és ösztönzi az a törekvés, hogy a könyvtári ellátatlanság "fehér foltjait" a fővárosban felszámolja. Ezt a gondot kívánták enyhíteni a bibliobusz "ősei", az egykori villamoskönyvtárak, amelyek a város olyan, vágányokon elérhető pontjait látogatták, ahol nem volt telepített könyvtár. Napjainkban, amikor a művelődési lehetőségek legváltozatosabb formáival és eszközeivel kísérleteznek, úgy hisszük, hogy az olvasók elébe "utazó" mozgókönyvtári-akció nemcsak Budapest ügye, több annál: folytatást váró, követést érdemlő kezdeményezés.

Cziboly Józsefné és Kopré Judit 8 kölcsönzési nap legfrissebb élményeiről és adatairól számolt be az "uttörők" rokonszenves lelkesedésével és izgatottságával. Elmondták, hogy 13 állomáshelyen 358 olvasó iratkozott be és 1247 kötetet kölcsönzött az említett időszakban. Az olvasók csaknem 50%-a gyerek, már a premier napján egész osztályok rohmozták meg a mammut-buszt, nyüzsögve, egymás hegyén-hátán, kíváncsian: a könyvtár vonzerejét fokozza a technikai érdekessége, hogy busz is egyben - és megfordítva - a helyét változtató, megérkező és eltávozó könyvállomány látványa is növeli a szenzációt. "Kacsalábon forgó könyvtár" - mondta nevetve egy jókedvű, dunaharaszti nyolcadik osztályos fiú.

És a felnőttek? Többségükben a város legszélén izoláltan élő nyugdíjasok, háziasszonyok, munkahelyük és az otthon között naponta órákat ingázó munkások, a belvárosiaknál hátrányosabb helyzetben tanuló középiskolások, főiskolások - vajon eléggé kifejezile a lényegét, ha azt mondjuk: nagyon kell nekik a könyvtár?

Akik a másodszeri érkezésnél már integetve várták a bibliobuszt, teát, gyógyszert, frissítőt hoztak a könyvtárosoknak: "Nehogy megbetegedjenek, mert akkor legközelebb nem jönnek." A Sasadi ut - Tömös utca sarkán kettes sorokban állnak a gyerekek és alig tudják kivárni, amíg a könyvtáros előveszi a beiratkozási naplót...

Alig másfél heti városjárás alatt bebizonyosodott: az olvasók birtokba vették a bibliobuszt, léte és működése már közügy. Záporoznak a kérések és kívánságok: a kőbányai Sibriktelepen azt szeretnék, álljon közelebb a busz az iskolához, hogy a 10 órás szünetben a gyerekek kölcsönözzhessenek. A III. kerületben azt kéri: iktassunk be még egy megállót Óbudán. Általános iskolások jönnek Rákoskeresztúron, irodalmi, történelmi olvasményjegyzéket hoztak már a másodszeri kölcsönzésnél, tanáraik kíséretében. Az egyik pedagógus, a környék lelkes népművelőinek egyike, minden alkalommal fellátogat a buszra, segítségre készen, mint egy régi családtag.

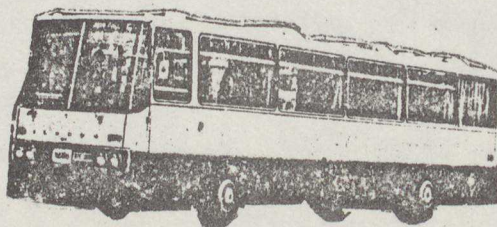
A mozgókönyvtár dolgozói joggal érezhetik magukat egy különleges expedíció kísérletező kedvű tagjainak - mozgalmas, változatos élet az övék. Extra helyzetük szakmai vetülete, hogy a rendhagyó körülmények /naponta nagy távolságok "befutása", a szállítható könyvmennyiség korlátozottsága, szűk hely, stb./, nagyon átgondolt munkaszervezést, leleményességet kívánnak tőlük. Ötletes előjegyzési formát vezettek be például, amelynek megfelelő besorolás után tükröznie kell egy-egy állomás olvasói igényeinek eltérő arányait. Fontos munkaeszközük a magnetofon és a mikrofon: hangos, zenés könyvismertetések, tájékoztató szövegek, szalagra rögzített műsorok élénkitik a programot. Minden szónak, mozdulatnak, minden szögnek, csavarnak "megemelt" funkciója van: 13 helyen kell embernek és gépnek intézményünk nevében helytállnia.

Bakonyi István nemcsak a kormánykereket uralja, mint az autóbusz gépkocsivezetője, hanem tiszteletbeli könyvtárosként lelkesen segít az "állásidő", a kölcsönzés órái alatt. A gyerekek és az idősebbek számíthatnak az erős karjára, amikor felsegíti őket a lépcsőkön a kölcsönzési térbe. Informálja az új olvasókat a beiratkozás menetéről, formáiról, kérdés nélkül mindig készségesen.

A korántsem eredeti, de indokolt kérdésre, hogy nem fárasztó-e ez a mozgalmasság, egyöntetű a válaszuk:

"Nem érezzük a fáradságot. Visz a kedvünk és a meggyőződés, hogy fontos, amit csinálunk."

Zima Istvánné

TANULJUNK NYELVEKET

I. Intenzíven tanít

Az 1972-ben Budapesten megrendezett nemzetközi könyvtáros kongresszus - számos szakmai eredménye mellett - újból ráirányította a figyelmünket a nyelvtanulás szükségességére és fontosságára. Sokáig élt bennünk az az elgondolás, hogy a könyvtárosnak elég a passzív nyelvtudás, tehát, hogy olvassa és értse a nyelveket, a beszédképesség nem lényeges. Az egyre élénkebbé váló nemzetközi kapcsolatok, a külföldiek sűrűsödő látogatásai azonban cáfolni látszanak e hiedelmet. A könyvtárunk dolgozóinak továbbképzési tervét megvitató Igazgatósági Tanácsülésen is felvetődött a könyvtáron belüli szervezett nyelvtanulás kérdése, ez azonban egyelőre - az időpontok egyeztetése, a jelentkezők tudásának különböző foka, megfelelő tanár biztosítása stb. nehézségek miatt - megoldhatatlannak tűnik. Mégis történik azonban valami e területen, igaz, csak "háziipari" módon. Köszönhető ez elsősorban Zalai Zoltánnak, aki időt és fáradságot nem kímélve, hosszú évek óta társadalmi munkában tanít nyelveket.

Azok számára, akik nem ismerik "Apikát": 1953 elejétől 1968 végéig, nyugdíjba vonulásáig dolgozott a könyvtár központjában, mindvégig az osztályozóban, először munkatársként, majd csoportvezetőként, s végül az osztályvezető helyettesi feladatkört is ellátta. Munkája megkövetelte a nyelvtudást, s tudása széleskörű és mély. Kamatoztatja is bőven, szenvedélye az oktatás. Munkatársait, későbbi utódait ő vezette be az osztályozás "szakmájába" és tanította, sőt tanítja ma is a nyelvekre. Aktív dolgozóként, a művelődésre szánt időben, az olvasónapokon tartotta német, angol és francia óráit, s ma, nyugdíjasként is hetenként bejár, folytatja a tevékenységét.

- Hány tanítványa van?

- Pillanatnyilag kilencen vannak, akikkel szerda délelőttönként a központ olvasótermében foglalkozom.

- Elégedett a tanítványaival?

- Nagyok a követelményeim, és nem szeretem a lusta tanulókat. Aki nem készül fel sorozatosan az órára, azt eltanácsolom, abbahagyom az oktatását. Meggyőződésem, hogy a nyelvtanuláshoz kell némi tehetség, de sokkal több kitartás és szorgalom szükséges. Szorgalmas tanulóim közül már többen letették a nyelvvizsgát és most is készül egyikük a vizsgára.

- Milyen módszerrel tanít?

- Egyéni módszert alakítottam ki, s ennek helyességéről külföldi utjaimon is meggyőződhettem. Lényege, hogy megköveteli a rendszeres nyelvtan tanulást, megadja a szavak helyes kiejtését, de felad fordítást, diktálás és a tankönyv alapján, valamint minden órán van beszélgetés és szindarabolvasás, ami szintén a párbeszéd gyakorlását jelenti. Az angol szerzők közül főleg Dickens, Shaw és Maugham munkáit olvas-

suk. A tanítvány tiz lecke nyelvtanjából otthon felkészül és míg a fentemlitett dolgokkal párhuzamosan halad a tanulás, tiz leckénként vizsga következik az anyag-részből. E számonkérés dönti el, hogy a tanuló a tanulás abbahagyására kényszerül, bizonyos részek ismétlésére szorul, vagy tovább haladhat-e az anyagban. Döntő szempont, hogy nem szabad a tanulást a megfelelő szint elérése előtt abbahagyni, mert aki túl korán hagyja abba, sohase tanulja meg a nyelvet.

- Meddig óhajtja még folytatni e tevékenységét?
- Szívesen teszem, tehát mindaddig tanítok, amíg erőm engedi.
- Módszereit az egyéni tanulók is megszívlelhetik! Jó egészséget kívánunk és a tanítványok nevében is köszönjük munkáját.

/E.A./

II. Intenzíven tanultam

Az amerikai könyvtárosok egy csoportjának vendégül látása erősítette meg azt a korábban is sokszor megfogalmazott gondolatot, hogy nem elegendő, ha szótárazva olykor egy-egy külföldi szaklap lefordításával próbálja az ember bővíteni ismereteit a világ könyvtárainról. A korábban tanult nyelveken a beszédképességet is fejleszteni kell, mert gyakorlat hiányában nagyon nehéz a megértés.

A Kerületi Könyvtárak Osztályát a nemzetközi konferenciától függetlenül is sokszor keresik fel a legkülönbözőbb országokból idelátogató kollégák, hogy egy fővárosi köz-művelődési könyvtárhálózat felépítésével, rendszerével ismerkedjenek. Ezek az alkalmak igen hasznosak a tapasztalatok átadására, és szerzésére egyaránt. Többször meggyőződ-tünk róla, hogy tolmács közbeiktatása mennyire megnehezíti a megértést, különösen, - s ez gyakori - ha nem könyvtáros az illető. Ilyenkor próbálkozunk a közvetlen beszélgetéssel jól-rosszul, valamely közös nyelven, s érezzük közben egyre égetőbb szükségét a nyelvtudásnak.

Mindenki megerősítheti, aki felnőtt korban nyelvet tanul, hogy mennyi energiát és megfeszített munkát kíván, hogy az ember haladni tudjon, ne csak egy korábban megszer-zett tudás maradványait tartsa meg.

Ilyen körülmények között óriási jelentőségű volt az a megtisztelő lehetőség, ame-lyet a Minisztérium a könyvtárunknak, a vezetőség pedig számomra biztosított egy négy és fél hónapig - azaz egy tanulmányi félévig - tartó intenzív angol nyelvtanfolyamon való részvétellel. Az időtartam hangsúlyozása nem véletlen, mert ez a tanfolyam való-ban nem ismer üresjáratot, elvesztégetett perceket, különben feladatának nem tudna megfelelni.

Heti husz tanóra és 3 laboratóriumi gyakorlat képezte a Rigó utcai Idegennyelvű Továbbképző Központ hivatalos órarendjét. A naponta fennmaradó szabadidőre bőséges gyakorlat anyag, házi feladat jutott.

Három tantárgy keretében, kiváló tanárok irányításával folyt az oktatás. Az egyik tárgy, a lexika, keretében az alap-szókincs elsajátítása és az élő nyelvben használatos leggyakoribb idiómák gyakorlása volt a feladat, korszerű nyelvkönyvek olvasmányai-ból. A nyelvtanórák keretében a legfontosabb szabályok és szerkezetek begyakorlása mellett, szinte a teljes angol leíró nyelvtannal ismerkedtünk igen gazdag példaanyagon. A harmadik tárgy a társalgás és újságolvasás, tartalmánál fogva szinte az előbbi két-tő szintézise volt. Kezdetől a hétköznapi témák párbeszédeinek memorizálása segítette mind a beszédkézség, mind a nyelvtani szerkezetek használatának elsajátítását. A tanítás összehangolt, az egyes órák anyagai általában erősítik egymást, tehát azonos szókészlet vagy nyelvtan más-más szövegösszefüggésben kerül elő sűrű egymásutánban. Ami összes előnyei mellett külön élmény a korábbi nyelvtanulási gyakorlathoz képest, az az Angliában jelenleg beszélt nyelv és nem valami irodalmi, közbeszédtől elszakadt stílus elsajátítása. Röviddel a tanfolyam befejezése után az Angol Nemzeti Bibliográ-fiai Intézet igazgatóhelyettesének előadását hallgatva éreztem mindezt bebizonyított-nak.

Természetesen bizonyos alapismeretek az indulásnál feltétlenül szükségesek a tan-folyam sikeres elvégzéséhez. /Enélkül a felvételi vizsgán nem is felel meg a jelölt./ A végeredmény középfoku nyelvvizsga, a tananyag tematikája erre készít elő. A helyes kiejtés tanulását a szinte kizárólag angolul beszélő tanáraink mellett a nyelvleckék-hez járuló hanganyag, a gyakorlatok és az olvasmányok szalagjai biztosították, utóbbi-ak otthoni használatra is megszerezhetők.

Az újságok sztereotip kifejezéseinek megismerése állandó gyakorlási lehetőséget biztosít a továbbiakban is a napilapok olvasásával. Ez az, amivel idő hiányában is rendszeressé lehet tenni a nyelv használatát. /Erre egyelőre a tanfolyam befejezése óta eltelt két hét a bizonyítékom./

A megszerzett ismeretek megtartása és a nyelv mindennapos "kopása" elleni harc a további teendő, no meg a továbbfejlődés.

GÁL GYÖRGYNÉ

"SZOCIALISTA MÓDON ÉLNI, DOLGOZNI ÉS TANULNI"

Mit jelent ez, és mennyiben tudunk könyvtári eszközökkel hozzá segítséget nyújtani - erről beszélgettünk a BKV Pályafenntartási Osztály "József Attila" szocialista brigádjának kulturfelelősével.

- A brigád 4 éve alakult, 12 pályafenntartó és egy adminisztrátor dolgozik együtt. Brigádszerződésünk van a vállalattal, minden évben többet vállalunk, mint az előző évben, pl. tanulásból.

- Fegyelemsértés, igazolatlan távollét, üzemi baleset (önhibából) nem fordulhat elő. A brigádtagok vidékiek. Kettő munkásszálláson laknak, a többiek pestkörnyékről járnak be dolgozni. Munkánkat is szétszórtan végezzük - így csupán az öltöző és a lakóhelyiség az, ahol lehetőségünk van összejönni. Ebből adódik, hogy nehéz összefogni a brigádot és közös programokat kialakítani. Nagyon kevés a szabad időnk, sokat túlórázunk, gyakran havi 350-400 órát dolgozunk. A vonattal bejáróknak sok idő megy el utazással, kevés szabad idejüket az otthoni háztájiban töltik el.

Iskolai végzettség szempontjából heterogén az összetételük. Három brigádtag nem végezte el az általános iskolát, bár két éve próbálják agitálni őket az iskola befejezésére.

Járnak szakmai oktatásokra, tanfolyamokra. A szakszervezet keretében működő politikai oktatáson minden brigádtag részt vesz. "Időszerű nemzetközi politikai kérdések, új gazdasági mechanizmus, szocialista bérgazdálkodás" szerepelt előadásaiakon. Egyéb szakszervezeti rendezvényekre, termelési értekezletekre, szabad pártnapra lehetőségeikhez mérten nagy számban elmennek.

Kulturális életüket az elmondottak miatt nehéz megszervezni. Az ún. "üresjáratokban", a készenléti ügyelet alatt nyílik lehetőségük közös programok megszervezésére úgy, hogy a brigád egyik fele ügyel, a másik fele programot csinál, majd a következő alkalommal cserélnek. Így tudtak elmenni moziba, színházba. Valamennyien járnak az üzemi könyvtárba, ahonnan rendszeresen kölcsönöznek könyvet. Olvasmányaikat egymás között megbeszélik, a könyvek is kézről kézre járnak, mielőtt visszaviszik.

A kulturfelelős Tóth Győző 1970-ben iratkozott be hozzánk. Rövidesen kiderült, hogy nemcsak saját szórakozására viszi ki a könyveket, hanem egy szocialista brigád kulturális életének támogatáshoz kér segítséget. Ő tartja a kapcsolatot a brigád és a könyvtár között. Gyakori látogatója lett könyvtárunknak. Ő az ideális kulturfelelős, aki órákon keresztül foglalkozik egy témával azért, hogy brigádjának tagjait felkészülve segítse. Ötletekben gazdag: amikor például megkoszorúzták József Attila sirját, verset szavaltak. A könyvtár segített a költemény kiválasztásában.

Két sikeres kirándulást szerveztek, s ezeken nemcsak a brigádtagok, hanem családjaik is részt vettek. A felkészüléshez könyvtárunk adott tanácsot. Részt vettek a "Jelenidő" című pályázaton - szintén könyvtári segítséggel - III. díjat szereztek. Közösen jelentkeztek a "Kell a jó könyv" pályázatra - biztosítottuk számukra az anyagot

Ez évi tervükben, három kiállítás megtekintése szerepel: "Budapest jövője", a Néprajzi Múzeum és Szépművészeti Múzeum - ehhez máris kéri közreműködésünket. A jövőben szeretnének egy közös könyvtárlátogatást szervezni. Szóba került, segítenék-e olvasásukat olvasóterv készítésével. Amennyiben szükség lesz rá, könyvtárunk elkészíti.

Bizunk abban, hogy ez az - eddig csak egyszemélyes - kapcsolat a jövőben komolyabb együttműködéssé válik. S ha ez sikerül, könyvtárunk a szocialista brigád kulturális életének fontos támaszává válik. Annak ellenére, hogy eddig csak a brigád egyik tagjával találkoztunk, úgy érezzük, mintha régóta a brigád jó ismerősei lennénk.

Hantos Gáborné
44-es könyvtár

"KÖNYVET MINDENKI KEZÉBE!"

Van lakosságunknak egy igen nagy és az életkor meghosszabbodása folytán egyre növekvő rétege, amely, ha akarna, akkor sem tud élni törvény adta művelődési jogával. Azokról az idős emberekről van szó, akik, bár szellemileg teljesen frissek és érdeklődők, nem tudnak elmenni a könyvtárba, mert gyengék, betegek, mozgásukban korlátozottak. Sok közöttük a magános is, egyetlen kapcsolatukat a környező világgal a rádió, a televízió (már akinek van) és a könyv jelenti.

Az 1-es (Vadász utcai könyvtár) olvasói közül kb. 1200 a 60 éven felüli. Ez a szám olvasóknak több, mint 25 %-át teszi ki, magasabb, mint az országos és a fővárosi átlag. Már ez a tény is gondolkodóba ejtette a könyvtárosokat, de fokozottan az idősök problémáira irányította a figyelmüket a szokványos visszahívó lapokra érkezett számos válasz. Több idős

olvasó megható módon köszönte meg a könyvtár érdeklődését és indokolta meg távolmaradását. Tárgyilagosságra törekvő soraik közül a könyvtárosok embersége olvashatta csak ki elhagyatottságukat, afölötti örömist, hogy valaki törődik velük, s egyszersmind a szellemtáplálék utáni vágyukat. E szivszorító válaszlevelek adták Aknay Tibornénak az ötletet, hogy az öregek könyvvel való ellátását az uttörök segítségével megszervezze. Az V. kerületi Pártbizottság és az Uttörő Szövetség támogatásával indult meg a munka.

- Mik voltak az első lépések?

- Egyik munkaértekezletünkön, amelyen az intézetvezetőségen kívül az Uttörő Szövetség V. kerületi titkára Varga Lászlóné is részt vett, dr. Dónes Zsuzsa főorvos gerontológus tartott előadást, amely megvilágította az öregkor fizikai és pszichológiai problémáit és tudományosan is alátámasztotta, milyen fontos az idős emberek könyvvel való ellátása. Ezután Varga Lászlóné ígérte meg segítségét a kölcsönzés technikai lebonyolítására.

- Hogyan történik a kölcsönzés?

- Az új szolgáltatást (a könyvek házhoz vitelét) ismertető lapokat küldtünk ki, ezen jelentette be az, aki igénybe óhajtja venni ezt a lehetőséget. Az olvasó jelzésére, nevével és lakcímével ellátott izléses megbizólevelet adunk a kerületi Uttörő Szövetség titkárának, aki két pajtás nevét írja fel a megbizólevélre. Igen körültekintően jár el, figyel arra, hogy melyik iskola esik a legközelebb a megadott címhez, hogy ne terhelje feleslegesen a gyermekeket. Azért írja fel két uttörő nevét, ha netán az egyik gyermek megbetegednék, a másik - egy új társsal - eleget tehessen a megbizatásnak. A megbizólevél birtokában azután az uttörök felkeresik az idős olvasót, megkérdezik milyen könyvre van szüksége és elhozzák a könyvtárba az olvasójegyet. Ezek után már úgy tekintjük az uttörőket, mint magát az olvasót.

- Hogyan vált be a gyakorlatban ez a módszer? Sokan veszik igénybe?

- Számuk ingadozó, hiszen különféle okok miatt kérik ezt a szolgáltatást. Pl. ha az idős beteg meggyógyul, már saját maga jöhet újra kölcsönözni. Megszünik a szolgáltatás annak a számára is, aki elköltözik a kerületből, mert más kerületben nincs hasonló akció. Általában egyénileg foglalkozunk mindegyikükkel, ügyelünk arra, hogy ne sértsük érzékenységüket, s előre felkészítjük őket az uttörök látogatására. Hálásan fogadják ezt a segítséget, még aki nem veszi igénybe, az is meghatott sorokkal reagált levelezőlapunkra.

- Mit olvasnak legszívesebben az idős olvasók? Hogyan szereztek tudomást izlésükről?

- Főleg az életrajzokat és a történelmi regényeket kedvelik, sok klasszikust olvasnak. Akikhez eddig könyvet juttattunk, általában fejlett izléssel rendelkeznek.

Az V. ker. Uttörő Szövetség és az I. sz. Szabó Ervin Könyvtár megbizza

.....

pajtást

hogy

.....

.....

alatt lakó olvasónk könyveinek kölcsönzését ellássa. Ezen megbizólevél visszavonásig érvényes.

V. ker. Uttörő Szövetség kvt. vez.

Krimit még senki sem kért közülük. A gyermekek beszámolnak arról, hogy melyik könyv tetszett "gyámoltjuknak", de izlésükről a visszahozott könyvek is árulkodnak. Egyéni kívánságaikat tiszteletben tartjuk, ha konkrét óhajuk van, félretesszük a kívánt könyvet. Sajnos a katalógust nem tudjuk hozzájuk juttatni, de ígéretünk van rá, hogy kapunk majd részükre a bibliobusz számára készülő füzet-katalógusokból.

- Az uttörők szeretik ezt a munkát?

- Megható a lelkesedésük. Soha sem kell keresni jelentkezőket, van belőlük bőven, folyamatosan, háromhetenként cserélik a "gondjakra bízott" könyveket. Karácsonykor saját zsebpénzükből vett csokoládét "mellékelten" a könyvekhez, anélkül hogy erre valaki kérte volna őket.

Mérhetetlen e szolgáltatás pedagógiai jelentősége is. A gyermek érzi, hogy társadalmilag hasznos és szükséges amit végez, valós feladatot hajt végre. Emberiségét, humanista szemléletét rendkívüli módon fejleszti ez a munka.

Nem elhanyagolható körülmény az sem, hogy az akcióban résztvevő gyermekek beiratkoztak a gyermekkönyvtárba /eddig egy sem volt könyvtártag/, sőt némelyek közülük még szüleiket is beíratták - természetesen a Vadász utcai könyvtárba.

Az 1972-es nemzetközi könyvév jelszava volt: "Könyvet mindenki kezébe". Ugy hiszem, hogy az egyes könyvtár kollektívája, főként pedig Aknay Tiborné és Meiszner Tamásné sokat tettek azért, hogy a jelszó valóságos tartalmat kapjon.

ÉCSEDY ANDORNÉ

**A József Attila Művelődési Központ
és a 19-es sz. kerületi könyvtár együttműködéséről**

A kerületi népművelési szervek jó együttműködése mindig hosszabb munkafolyamat eredménye. Nemcsak a jó szándék, a szerencsés véletlen, a feladatok azonosságának a felismerése készíti baráti kézfogásra ezeket a szerveket, hanem az a kényszerítő szükség is, hogy a legjobban használják fel azt a kevés eszközt, lehetőséget, amely egy-egy kerületben a népművelés rendelkezésére áll.

Természetesen fontosak a személyi kapcsolatok, az együttműködési készség, az egymás elképzeléseivel való türelmes foglalkozás, megértés. Annak ellenére, hogy a 19-es könyvtár helyiségei a József Attila Művelődési Központ épületében vannak, s a hosszú évek alatt sokszor volt közös terv, s néhány sikeres akció, gyakran csak egymás mellett éltünk. Az utóbbi időben az újabb bátortalan kísérleteink után tervszerűbb, gördülékenyebb lett az együttműködés. Hogy hogyan kezdődött? Megismertük egymás elképzeléseit, terveit. Közös vonásokat találtunk; alakítottuk, nyesegettük ezeket a nyers terv-vázlatokat.

**JÓZSEF ATILA
MŰVELŐDÉSI HÁZ
ÉS
DAGÁLY IFJÚSÁGI KLUB**

1972. DECEMBER

1971-ben még közös munkánk a könyvheti rendezvényre, író-olvasó találkozóra, az Angyalföldi Napokra készített kiállításra korlátozódott.

1972-ben viszont már jobban összehangoltuk feladatainkat. Propaganda eszközeink népszerűsítésén túl, a könyvtárban működő Művelődési Kör foglalkozásaira rendszeresen filmvetítést szerveztek. A Művelődési Központ részt vállalt a könyvtár és a MŰM intézetek szerződéseiben. Négy műszaki előadást fizetett az ipari tanulók számára.

A havi műsorfüzetben egy oldal a könyvtár munkáját ismerteti. Az évfordulókkal kapcsolatos - Dózsa, Petőfi, Pest-Buda-Óbuda egyesítése, a "Kell a jó könyv" olvasómozgalom - könyveit ismertettük, valamint a gyermekrészleg nyári programját és rendszeresen izelítőt adtunk új szerzeményeinkből.

Az elmúlt évben két nagyobb szabású kiállításunk volt; az egyik a Dózsa évforduló alkalmából, a Művelődési Ház mozijának előcsarnokában, a másik a Dagály Ifjúsági Klubban, Irás és könyvtörténet címmel, amelyet Mitru Ibolya nyitott meg.

A Művelődési Ház szakköreinek könyvanyagot biztosítunk. /Pl. a Helytörténeti Klub, Kerámia szakkör, stb./ Költészet-napi közös rendezvényünket a könyvtárban tartottuk meg, vendégünk Soós Zoltán költő volt. A Könyvhéten a 10-es gyermekkönyvtárral közösen a Művelődési Házban vetélkedőt rendeztünk a XIII. kerület iskoláinak, Hargitai Nándorné vezetésével.

A kulturház különböző rendezvényeire rövid könyvjegyzéket állítottunk össze. Ez a munka azonban nem volt rendszeres, s ezért 1973-ban ezt a feladatot tervszerűbbé és rendszeressé tesszük.

Tervezzük még hogy a szakkörvezetők könyvtárlátogatásra hozzák a kör tagjait. A könyvtár rendszeresen ajánló jegyzékkel segíti munkájukat. A Művelődési Ház a dolgozók iskolái számára rendhagyó irodalom órát szervez, a könyvtár ezekhez irodalom jegyzéket állít össze.

Végignézve a leírtakon, apró tervfeladatok, mégis mennyi munka, fáradtság van, vagy lesz velük. Ha együtt csináljuk: könnyebb.

Szecsódi Jánosné
19. sz. könyvtár

KÖNYVTÁRUNK TEVÉKENYSÉGE A NAPI SAJTÓBAN

1973. január-február

GYÖRGY István: Könyvtáros nyugdíjban. /Uray Béláról./ = Népszabadság.
1973. január 26. 6. p.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Petőfi-kiadványai. = Népszabadság.
1973. január 26. 8. p.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár közli, hogy a 26-os számú gyermekkönyvtára, a Marci-bányi téri Ifjúsági Házban megkezdte működését. = Népszabadság
1973. február 4. 8. p.

ua. Magyar Nemzet. 1973. február 4. 4. p.

Magyar Hírlap. 1973. február 4. 10. p.

Népszava. 1973. február 4. 12. p.

MÁTYÁS István: A könyvtár menetrend szerint érkezik. Népszava. 1973. február 6. 2. p.

- BEL - : Jó utat, bibliobusz. = Esti Hírlap. 1973. február 6. 2. p.

Tizenhárom kölcsönkönyvtár egy autóbuszban. = Magyar Nemzet. 1973. február 7. 4. p.

R.A.: Bibliobusz járja a főváros peremkerületeit. = Magyar Hírlap.
1973. február 7. 6. p.

Elindult az első fővárosi bibliobusz. = Népszabadság. 1973. február 7. 6. p.

Híradás a bibliobuszról. = Magyar Ifjúság. 1973. február 16. 12. p.

Kopernikusz születésének 500. évfordulója alkalmából dokumentumgyűjteményt jelentetett meg a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. = Népszabadság. 1973. február 21. 8. p.

ua. Magyar Hírlap. 1973. február 20. 2. p.

Esti Hírlap. 1973. február 20. 8. p.

Vietnam Bibliográfia. = Magyar Hírlap. 1973. február 28. 8. p.

Összeállította:
Földes László

A HATÁSVIZSGÁLATOKRÓL...

A korábbi gyakorlat szerint az elmúlt év során a Kerületi Könyvtárak Osztálya ismét kijelölt két művet - Sánta Ferenc: Isten a szekéren című novelláskötetét, és Max Frisch: Homo Faber című regényét- azzal a célzattal, hogy néhány olvasóval hosszabban elbeszélgessünk ezekről az alkotásokról, és ennek kapcsán megismerjük, milyen hatással volt rájuk az ajánlott mű, és milyen pozitív, illetőleg negatív reakciót váltott ki belőlük.

Arról szeretnénk most néhány sort írni, hogy miért szép és feltétlenül hasznos ez a munka.

Kölcsönzés közben - ha erre lehetőség nyílik - sokszor szót vált a könyvtáros és az olvasó egy-egy visszahozott könyvről, de ezek az eszmecserék nem lehetnek igazán mélyrehatóak, mert jön a következő kölcsönző, aki már szeretné, ha vele foglalkoznának. Az igaz, hogy egy komolyabb beszélgetés sokszor elhúzódik, és esetleg egy, vagy másfél órányi időtartamra kiesik a könyvtáros a kölcsönzésből, mégis úgy gondoljuk meg kell teremteni a lehetőségét annak, hogy erre sor kerülhessen.

Egy szakember - jelen esetben a könyvtáros - sok esetben egészen más szemszögből boncolgat egy regényt, vagy novellát, mint egy laikus. A legtöbb olvasó elsősorban azt nézi, hogy leköti-e a figyelmét az olvasott mű, vagy sem, hatással van-e rá, vagy sem, és a pozitív, illetőleg negatív válaszok sokszor nagyon érdekesek. Azon túl, hogy megtudjuk egy másik személy véleményét valamelyik irodalmi alkotásról, alaposabb képet kapunk például egyéniségéről, gondolkodásmódjáról. Nagyon sok mindenre lehet ugyanis következtetni abból, ahogyan egy-egy ember vélekedik a cselekmény során felszínre kerülő eseményekről.

Előfordult az is, hogy elkezdtünk beszélgetni a Homo Faberről, vagy a Sánta kötetéről, és lassacskán egész más témára terelődött a szó, de ez nem baj, mert ezt a más témát is a szóban forgó irodalmi mű váltotta ki belőlünk, a könyvtáros pedig még jobban megismerhette az olvasót.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, mennyire érdekes a könyvtárosi munkában az, hogy emberekkel foglalkozhatunk, és egy ilyen közvetítővel, mint az irodalom, nagy emberismeretre tehetünk szert.

Az olvasó nagyon örül, ha a vele való foglalkozás nem merül ki a könyvek kiadásában és visszavételében. Az egyik beszélgetőpartnerünk például azt mondta, hogy az ő számára is nagyon hasznosak ezek az eszmecserék, és örülne, ha más műről alkotott véleményét is megtárgyalnánk közösen.

Különösen fontosak ezek a foglalkozások a fiataloknál, hiszen őket még alakítani, formálni kell, amire az ilyen beszélgetések alatt nagy lehetőség nyílik. Amikor nem értik meg, vagy nem teljesen egyértelmű számukra, mit is akar kifejezni az író, nagyon jó, ha a könyvtáros bővebb magyarázatot ad, és rávilágít a mű összefüggéseire.

Pedagógus, a kerület egyik általános iskolájának tanára. Betegsége miatt jelenleg nem dolgozik. Sokat olvas, érdeklődése széleskörű.

Max Frisch: Homo Faber c. könyvét olvasta el.

"Előljáróban szeretném közölni, hogy az író t ebből a könyvből ismertem meg. Nagyon jó lélekábrázolónak tartom - a Homo Faber alapján a magasszínvonalu, modern írók közé sorolom.

Ugyanakkor a könyv témája nem tetszett, dekadensnek éreztem. Frisch nagy érdeme, hogy valószerűnek láttatja a témát, amely szerintem nem reális. A fokozott, az abnormális témák előtérben tartása jellemző a mai irodalomra, csak beteges dolgokkal tudják az olvasók érdeklődését felkelteni. Ez engem inkább taszít, bár hangsúlyoznom kell, hogy olyan könyvet, amely témájánál fogva nem érdekel, nem is szoktam elolvasni. A Homo Faber kivétel volt.

Nagyon tetszett a könyv lélektani ábrázolása. Bár az adott szituációban nem egészen valószerű, hogy Faber, ez a gépember ennyire belemerül problémái boncolgatásába. - A főhős jellemvonásaiból szimpatikus volt menekülési szándéka és az, hogy meg akarja magyarázni - elsősorban önmagának - nem ő a hibás. Szeretne tisztán állni saját maga és mások előtt - ez a szándék még akkor is jó, ha az eredmény kétes.

Az író nagy erényének tartom, hogy témáját valószerűen tálalja. Tulajdonképpen visszafelé írja az eseményeket matematikai kiszámítottsággal. Mindig csak egy hajszál választja el a logikai bukfenctől, attól, hogy az olvasó el is higgye a véletlenek sorozatának valóságát. Szépnek és egyedüli helyes megoldásnak találtam, hogy témáját a leány halálával zárta le. Jó, hogy Faberben a vég előtt felmerült a változtatás kérdése. Max Frisch stilusa rendkívül izléses és mértéktartó. A kényes témát finoman, szépen tálalja. Szeretném más könyveit is elolvasni, hogy jobban megismerhessem írói elgondolásait, mondanivalóit."

23 éves egyetemi hallgató férfi

Max Frisch: Homo Faber c. regényét olvasta.

Max Frischnek ez a műve sokkal jobban tetszett az olvasónak, mint Sánta Ferenc novelláskötete. Elsősorban azért, mert a kor, amelyet a regény bemutat, lényegesen küzelebb áll hozzá, ennél fogva a cselekmény során felmerülő problémákat is inkább meg tudja magyarázni a maga számára.

Faber alakja annak ellenére, hogy túlzott precizitása, kimértsége, érzéketlensége miatt néha unszimpatikusnak tűnik, nem kifejezetten ellenszenves számára. Ő maga is mérnöknek készül, és mivel elég jól ismeri a műszaki emberek tulajdonságait, Faber jelleméből is sok mindent el tud fogadni.

Véleménye szerint a főhős egyéniségében elég sok az ellentmondás. Például nem egészen érti, hogy Faber, ez a meglehetősen közömbös ember, hogy tud olyan lángolóan szerelmes lenni Sabethbe, és ő aki mindig mindenről először alaposan tájékozódik feleségül kér egy olyan nőt, akiről jóformán nem tud semmit. Egészen addig, amíg Sabethet meg nem ismeri nem szenved a magánytól, sőt tulajdonképpen nincs is szüksége senkire, mert akkor változtathatott volna életén. Sabeth megjelenése után úgy érzi nem tud tovább egyedül élni, viszont a regényből nem világlik ki, mi okozhatta ezt a gyökeres változást, hacsak nem az, hogy Faber végülis egy idősödő ember, aki kezdi elveszíteni korábbi határozottságát, magabiztosságát, és ez maga után vonja azt is, hogy támaszra van szüksége.

A véletlenek sorozatát általában nem érezte erőltetettnek, talán csak azt, hogy a lány aki annyira megtetszik neki, éppen a saját gyermeke.

Összeségében véve a regény, ha nem is volt maradandó élmény az olvasó számára, de kellemes kikapcsolódást jelentett, ami a vizsgák idején nem utolsó szempont.

Póka Mária
25/2. könyvtár

19 éves, idém érettségizett nő Egyetemre nem jelentkezett, egy évet mindenképpen dolgozni akar. Jövőre főiskolára szeretne jelentkezni, a szombathelyi népművelő-könyvtár szakra. Érzékeny alkatú kislány, közepes olvasottsággal.

Sánta Ferenc: Isten a szekéren c. könyvét olvasta el.

- Olvasott már más könyvet is Sántától?

- Igen, az Árulót.

- Milyen hatást tett magára ez a novelláskötet?

- Jó könyv volt, bár sok tekintetben nyomasztó témákat tárgyalt. Bár olyan elbeszélések, mint a Sárga virág, kék virág, inkább felemelő volt számomra. A jószág és a szépség diadala.

- Melyik elbeszélés állt közel magához?

- Talán a Biró Juli. Nagyon tetszett a meseszerűsége, balladaszerű megformálása. És a Sokan voltunk. Ezt még az iskolában olvasta fel a magyartanárnak. Akkor nagy hatást tett rám és úgy éreztem, az osztálytársaimra is. Mikor megtalálják az öregember holmiját - ez nagyon szívfájdító és szép volt.

- Olvasa Fukazava: Zarándokének c. elbeszélését?

- Nem.

- Kár, mert sok tekintetben hasonló a Sokan voltunk alapgondolatához. Most Kósa Ferenc fog filmet csinálni belőle.

- Akkor még előbb elolvasnám.

- Látta most a TV-ben a Müller család halálát?

- Igen. De olvasva nekem hasonlíthatatlanul jobban tetszett. Nem tudtam letenni. A televízióban nekem unalmas volt.

- Látott más Sánta novellát is tévéfilmen? Mostanában elég sokat megfilmesítettek.
- Csak a Veder címűt láttam. Olvasva ez is nagyobb hatást tett rám, Félelmetes volt a szorongás kiteljesedése.

- Sántát milyen írónak tartja?

- Sok igazság van az írásaiban. Feltétlenül moralizáló írónak tartom. Van egy közmondás, hogy a szegénység minden bajnak az oka. Sánta ezt mutatja be írásaiban. Sántát sajnos kevesen ismerik. Megkérdeztem ismerőseimet, de nem olvasnak tőle. Bár annak idején a Husz órát én sem olvastam el végig, talán azért, mert kötelező volt.

Sokat gondolkoztam az Isten a szekéren c. elbeszélésen. Először nem nagyon értettem, mit akar az író itt elmondani. Ugy látom, a lényeg a segíteni-akaráson van.

Szörnyen fájdalmas a kiszolgáltatottság érzése a Nácik című elbeszélésben. Engem a Barbárokra /Móricz/ emlékeztet.

Nagyon tetszett a Kicsi madár. Olyan finom és szép volt, amikor azt a kicsi madarat elengedik...

- Milyennek tartja az író stílusát?

- Egyszerű, érthető, köznapi nyelven ír. Szépen és tömören fogalmaz.

- Szereti a novellát, mint műfajt?

- Nagyon szeretem. Leülök és elolvasok egy novellát és mégis olvastam valamit. /Bár ez nem hangzik valami jól./ Rövidebb, érthetőbb - talán így egyértelműbb is.

- Azt hiszem azt szeretné mondani, hogy igényli az irodalmi művet, de nem feltétlenül szükséges, hogy az egy teljes regény legyen.

- Igen. Azt hiszem, a novella a legjobb műfaj számomra. Sánta olyan tömör és drámai, és mégis minden benne van. Látszik, hogy meggondolja amit ír. A tartalomhoz kellő formát talál.

- A kötet minden novelláját elolvasta?

- Igen. Volt amit nem értettem. Mások írásaival is vagyok így. Amit nem értek, azon elgondolkozom.

- Talán ez a legjobb az olvasásban. Elgondolkodni azon, amit nem értünk.

- Igen. Köszönöm, hogy elbeszélgettünk. Már régen szerettem volna megbeszélni valakivel Sántát és Az árulót is.

- Majd erre is sort kerítünk egy alkalommal. Én is köszönöm a beszélgetést.

Már a beszélgetés elején is említettem, hogy az olvasó közepes könyvismerettel rendelkezik. Sok író ismerete részben, vagy teljesen hiányzik. Pl. Sarkadi, Déry. Ez azzal magyarázható, hogy szakközépiskolában érettségizett. Tekintve, hogy érdeklődése más irányba fordult, megbeszéltük egy olvasói terv elkészítését, amelynek alapján hiányait pótolhatná.

Molnár Sándorné
25-ös könyvtár

EGY MOZGALMAS KEDDI NAP

A 29-es könyvtár gyermekrészlegében

1972 november 21-e abban különbözött a többi iskolai naptól, hogy a pedagógusok mindannyian értekezleten voltak, s nem volt tanítás. Ezért délelőttre hívtuk össze a könyvvédelmi szakkör tagjait a szokásos havonkénti munkára.

Reggel előkészítettük az új könyveket, valamint a kissé sérült, szakadt könyvek egy részét, s kezdődött a munka. Kettőn a borítás első fázisát, kettőn a vágást, kettőn a teljes ragasztást végezték, mások pedig részben a "futószalag" szerepét töltötték be, részben kisebb javítást végeztek. Gregus János VIII. osztályos, most elhozta IV.-es Zoli öccsét is, hogy amikor ő már átiratkozik a felnőtt könyvtárba, legyen "utánpótlás."

Mire a kölcsönzés kezdődött, már rendet is csináltunk.

Nemsokára megérkezett a Kozák téri ált. iskola III.-IV. osztályosokból álló napközis csoportja, akik kéthetenkénti könyvtárlátogatást vettek tervbe. A már beiratkozott olvasók kölcsönöztek, a többiek pedig böngésztek a könyvek között. Voltak, akik a kedvenc könyveikből folytatták az olvasást.

Délután előadás következett. Olvasótermünk nincs, tehát a kölcsönző termet kellett ugy berendezni, hogy husz gyerek elférjen.

Az előadás témája: "Budapest története". Dr Szalai György, a Budapesti Történeti Múzeum munkatársa közvetlen hangon beszélt a gyerekeknek fővárosunk történetéről, fejlődéséről, s közben értékes régi dokumentumok, ritka "védett" fényképek tették változatosabbá s egyben élőbbé az elmondottakat.

Alig vettük észre, hogy már 5 óra. Az előadó kérdésére, hogy még mire kíváncsiak, a gyerekek egyre bátrabban és egyre több területről érdeklődtek. A legnagyobb találkozási pont a budapesti sport fejlődésének története volt, amihez rögtön a "Budapest" c. folyóirat októberi számát ajánlottuk.

Előadás után a 20 gyerek "birtokba vette" a könyvtárt. Órjegyekkel felszerelve kerestek-kutattak, választották ki a számukra érdekes könyveket. Már jóval elmúlt 6 óra, amikor nagy "csivitelés" közben szedelődzködni kezdtek.

Azzal a jóleső fáradtsággal zártuk be az ajtót: "Igazán remek, mozgalmas kedd volt."

Dr Horváth Istvánné

A Kálvin téri barokk palota lelke a több emelet magasságban huzódó raktár. A raktár a könyvek bölcsője, ringatója, otthona, - s néha kimondott vagy kimondatlan temetője is. A barokk zsufoltsága, kuszasága, kiismerhetetlensége itt, a raktárban is érezhető. Akár valami óriás labirintus, néha bizony elkelve Ariadne fonalaként egy segítő-utbaigazító szellem, vagy legalábbis egy raktáros. Jómagam, alig háromnegyed éve a Könyvtár dolgozója, mindig újabb és újabb titkokat fedezek fel az ötemeletnyi mélység-magasságban.

A régészetből ismerős a tény, hogy az időben távolit térben is messze kell keresni. A szabály a raktárban is érvényes, ami igazán értékes, az vagy a pincében, vagy a padláson, ott is a vasajtó mögött található. A különbség talán annyi, hogy míg odalent a "Purgatóriumban" az érték mértékegysége az idő, azaz az évek száma, s ott jobbadára az időszaki sajtó termékei vannak, - a másik véglet, a vasajtó mögötti "Paradicsom" kincseinek csak egyik értékmérője a régiség. Itt inkább a ritkaság, különlegesség, nevezetes művek, nevezetes emberek kapcsolata a determináló.

Valaki megkérdezhetné, miért irok erről a témáról, tulajdonképpen mit s miről akarok írni? Irodalom - nyelvszakos diplomával rendelkezem, s kisszámú hasznos szenvedélyeim egyike, ha nem legfontosabbika a könyv, a könyvek szeretete, s hol találhatóék alkalmasabb helyet e szenvedély kiélésére, mint az óriási raktár-labirintusban?

Ha a mindenki által hozzáférhető katalóguscédulák ezreit nézem, bármennyire is élénk a fantáziám, legfeljebb a könyv szerzőjét, címét, témáját, korát tudhatom meg. Az a megindultság, elfogódottság, - nem tulzok a szóval: lelkesedés, amit egy eleven (!) könyv láttán érzek, semmivel sem pótolható.

A vasajtó mögötti birodalomban e szenvedély hajt, hogy kézbe vegyen a pergamen- és bőrkötésű, sokszor már töredező lapu könyv-mumiákat. Kazinczy Hamlet-fordítása, Rájniss-Vergilius Eklogái, legalább annyira értékei a felvilágosodás után jogait egyre erőteljesebben követelő magyar irodalmi nyelvnek, mint amennyire jó műfordítások; sőt! A halálra táncoltatott farsangolók épp oly kedvesen bumfordiak, mint a majd kétszáz év előtti Udvari emberhez szóló intelmek.

De itt sorakoznak a különféle nemzeti bibliográfiák Párizstól Moszkváig és Londontól Rómáig is. Régi könyv-árjegyzékek és Bonfini mester történetírása Mátyás királyról, aranytől roskadó kötésű szibériai utirajzok és japán miniaturák. A sor korántsem teljes, csak épp belekóstoltam a csodálatos választékba. A három-négyszáz év előtti, hozzáértő kézzel festett iniciálék legalább annyira beszédesek, mint egy modern fülszöveg vagy utószó. A könyvek alakja, diszítése, a nyomdatechnikai fejlettségéből - fejletlenségéből eredően az egyenként készített fametszetek és rézkarcok szintén, a többnyire névtelen tipográfus-művész magasfoku szakértelméről tanuskodnak.

Rövid látogatásom ezzel véget ért. Valószínű, hogy mások esetleg mást vettek volna észre a vasajtó mögötti birodalomban. Mentségemre szolgáljon, hogy egyetlen iránytűm a szép könyvek szeretete, a szép és régi könyvek iránt érzett kíváncsiság és tisztelet volt.

GONDOLATOK EGY ELŐADÁS KAPCSÁN.

H. SAS JUDIT szakmunkástanulók között

Rendezvényeink állandó résztvevői szakmunkástanulók, mégpedig változó igényű és érdeklődésű fiatalok. Nem alkotnak zárt közösséget, ezért számukra rendezett programjaink inkább csak az igénykeltést szolgálhatják, mint a korszerű igénykielégítést.

Ezt a célunkat sikerült maximálisan érvényre juttatni a február 15-i Művelődés utjai című rendezvényünkkel. Elképzelésünk az volt, hogy tájékoztatást adjunk szakmunkástanulóknak az iskola utáni művelődési lehetőségekről, s felhívjuk a figyelmet az értékes szórakozás formáira, hasznosságára. Informatív szándék vezetett tehát minket. Az előadó, H. Sas Judit jóvoltából ennél azonban sokkal többet kaptunk. Nagyszerű formát választott az alaptémának.

A részt vevő kb. 60 fiatallal "dolgozatot íratott". A feladat szerint mindenkinek le kellett írnia hogyan képzei el 10 év múlva életének átlagos napjait. A szociológusnő korábbi /más körökben végzett felméréseivel kapcsolatos/ tapasztalatait alátámasztották az itteni eredmények. Izeltőt kaptunk utána az elképzelésekből. 7-8 dolgozatot felolvasott, s ezekből is világosan és logikusan igazolódott az előzetes tapasztalat igazsága. A legtöbb fiatal ugyanazt az életvitelt /szeretné!/ képzei el saját magának, mint amit jelenlegi környezete diktál számára, azaz amit szülei minden napjaiból tapasztal.

A lányok teljes szívvvel vállalják a férj alázatos kiszolgálását, a házimunka látástól vakulásig szemléletét, s a fiuk, mint jövőd férjek elvárják ugyanezt jövőd asszonyaiktól. A közösségi /baráti/ életet, kulturált szórakozást teljesen kiszorítja a család és a munka hegemoniája.

Ez volt tehát a "nagyszerű" alap, amire témánk épült. Az előadónak ilyen tapasztalatokból kiindulva, szükségszerűen "lázítania" kellett. Szabadidőt csak úgy nyerünk hasznos időtöltésekre, ha ésszerűen megszervezzük a szükséges, elvégzendő mindennapi feladatainkat. S ez nem a nő kizárólagos feladata. Élénk vita kerekedett a közösségi élet, a közösség és az én összefüggésében. A közömbösség okait változatos érvek boncolgatták. Majd az előadó továbblépett; művelődni, de mit és hogyan befogadni, a sokféleség között miként megtalálni az igazi értéket /irodalom, film, színház stb./. Megannyi, önmagában is önálló vitatéma. A fiatalok érveltek, s H. Sas Judit meggyőzött, közvetlenül és logikusan.

A népművelés alapvető problémái fogalmazódtak meg, s ezért nemcsak a részt vevő fiataloknak, hanem nekünk, "kulturaközvetítőknak" is hasznos volt a vita. A mit és hogyan, tehát a közvetítendő tartalomra és a közvetítés mikéntjére vonatkozóan a véleményekből sok okos ötletet merithettünk. S végül egy javaslatom lenne: hívjuk meg a kitűnő előadót egyik, az ifjúsági felelősöknek tartandó ankétra. Ugy gondolom, hogy érdeklődés és igény valamennyiünkben van a téma iránt.

Karakó Józsefné
22-es könyvtár

MIRE JÓ EGY PÁLYÁZAT?

A fejlődő technika és természettudományok korában nem lehet elég korán elkezdni a könyvtári olvasók körében az ismeretterjesztő irodalom olvastatását, megszerettetését.

Az olvasni nem tudó gyermek tájékozódása még szóban, kérdés-felelet alapján megy végbe. Köztudott dolog, hogy a "miért-korszakban" milyen óriási jelentősége van a kíváncsiság megfelelő kielégítésének. Ez meghatározója a későbbi érdeklődés intenzitásának, folyamatosságának.

Az iskolába-kerülés hosszú időre leköti a gyermeket; az írás, olvasás, viselkedés rejtelmeibe vezetik be, s mire olvasni megtanul, és energiái felszabadulnak az újabb "miért" korszak immár öntevékeny kielégítésére, kérdés, hogy a pedagógusok, könyvtárosok, szülők eszébe juttatják-e azokat a forrásokat, ahol kérdéseire a választ megtalálja?

Sok szép meséskönyv áll az éppen olvasni tanuló gyermek rendelkezésére. Szükség lenne azonban ismeretterjesztő könyvekre is, korának, érdeklődésének megfelelően olvasmányos, vidám, közérthető művekre, amelyek közvetlen környezetéről, a körülötte lévő, nap, mint nap tapasztalható jelenségekről szólnak.

A kisiskolásoknak irt ilyen jellegű könyvre a legjobb példa Janikovszki Éva: "Te is tudod?" c. műve. Ez a különböző foglalkozásokat ismertető képeskönyv, a gyermeki gondolkodásmódnak megfelelő és méltán népszerű a gyermekek körében.

Az általános iskola III-IV. osztályába járó gyermekek ismeretterjesztő irodalommal való ellátottsága már sokkal jobb, s ezt a Móra Kiadó 1963-ban elindított sorozatának, a "Bölcs Bagoly" könyveknek köszönhetjük. A sorozat csaknem mindegyik kötet kielégíti azt az igényt, amit ennek a korosztálynak az ismeretterjesztésével kapcsolatban kívánhatunk. Igen nagy hiányt pótolnak ezek a könyvek. Ezt az is mutatja, hogy megjelenésük óta egyre jobban előtérbe kerül a kisiskolások ismeretterjesztő irodalommal való ellátásának kérdése, a könyvtári munkában a sorozat könyveinek csoportos foglalkozásokon történő feldolgozása, fokozottabb ajánlása. A pedagógusok közül is sokan a tananyag kiegészítő részeként használják fel és ajánlott olvasmánynak tekintik a sorozat különböző köteteit /pl. Gál: Cseptől az óceánig, Szász: Stop, Gergely: A homokvár titka stb./. A legfontosabb azonban, hogy maguk a gyerekek, akiknek a könyvek íródtak, nagy érdeklődéssel olvassák.

Mégis vannak, akiknek nem lehet csak úgy kikölcsonözni a "Bölcs Bagolyt". Az olvasás technikáját elsajátított gyermek a szépirodalomban már otthonos, de a leíró műfaj ismeretterjesztés nehezen vetekszik ezzel a szindus világgal.

Eppen ezért meg kell találnunk azokat a módszereket, amelyekkel közelebb visszük az ismeretterjesztő irodalmat ehhez a korosztályhoz, megismertetjük a könyveket, megkedveltetjük olvasásukat. Sokat segített ebben a Móra Ferenc Ifjusági Könyvkiadó pályázata: "Ismerkedj a világgal a Bölcs Bagoly könyvekből".

A pályázat feltételei egyszerűek voltak, minden gyermek meg tudta oldani a feladatokat. Csak annyi kellett hozzá, hogy a kijelölt könyveket kézbe vegyék, egy kevés szorgalom, hogy a pályázati lapon és a könyvekben szereplő illusztrációkat azonosítsák, megállapítsák, hogy mit ábrázolnak, s aztán reménykedni lehetett abban, hogy érdeklődésük felkeltvén a könyv többi részét is elolvassátják.

A pályázat a könyvtárosok számára is használható volt, mint amire mindenki a saját elképzelése szerint felépítheti e könyvek népszerűsítésének módszerét.

Propagálására külön erőfeszítéseket nem is kellett tenni. Az igen mutatós prospektus birtoklásának vágya is erős volt a kis olvasókban. A könyv és a hozzátartozó kép azonosítása egyszerűnek látszott, a probléma inkább a pályázati feltétel második feléből származott; a kikeresett képek meghatározása, vagy elsikkadt, vagy nem vezetett kellő eredményre.

A kollektív munka - mint a gyermekmunka sok területén - itt is célravezetőnek látszott: összehívtuk a pályázókat egy kis fejtornára, aminek kettős célja volt: egyrészt a kérdések megoldására egyengette az utat, másrészt mi kerestünk lehetőséget a szépirodalmi és ismeretterjesztő művek közelebbhozására a kilenc-tíz éves fejekben.

A gyermekek munkacsoportokban dolgoztak, s az egy-egy csoport számára a prospektus előre szétvagdalt képei, s a mi kérdéseink alapján egyeztettek, találgattak.

A foglalkozás alkalom volt annak tudatosítására is, hogy a könyveknek nemcsak címlük, hanem írójuk, sőt illusztrátoruk is van, s ezt elsikkasztani a megfejtésekben hiba lenne.

A rejtvények végleges megoldását, külső problémáit már a pályázóra bíztuk.

Lehetőséget nyújtott a pályázat, s az ezzel kapcsolatos csoportos foglalkozás a sorozat könyveinek az ismertetésére, alapos áttanulmányozására. A pályázat idején a "Bölcs Bagoly" c. könyvek mintegy hetven százaléka kézben volt.

Sajnálatos azonban, hogy a Móra Kiadó a mai napig sem értékelte a benyújtott pályázatokat. Pedagógiai szempontból helyteleníthető ez, hiszen a gyermekek munkájukért várják az elismerést.

Jancsovics Klára

8. sz. gyermekkönyvtár

KIADVÁNYAINK

S Z Á M A D Á S

A hálózat eredményeit és gondjait összegezõ jelentésben és munkatervben könyvtárosszemmel tallózva a száraz számok és tómondatok mögött beszédesen tárul fel az a közös erőfeszítés, amellyel ki-ki a maga posztján Budapest közmûvelõdési könyvtárügyét ereje és tudása szerint szolgálja.

Nem véletlen, hogy az erőfeszítés szót használjuk. Maga a jelentés is látszólag aránytalanul, valójában súlyának megfelelõen foglalkozik azzal a nehéz helyzettel, amelybe a hálózat a tervszerû és tudatos fejlesztés sokéves elmaradásával került. Lényegében 1967-68-ban minden vonatkozásban elértük teljesítõképességünk legfelsõ határát és a számokban megmutalkozó csökkenés, vagy a csökkenés megállítást mutató apróbb emelkedés már a stagnálás jele. Ez a tény megmutalkozik a Központ munkájában csakugy, mint a hálózatban, ahol a 3-as és 4-es könyvtárak teljes és végleges kiesését nem ellensúlyozza a Marczibányi téri könyvtár és a Bibliobusz megindulása sem. Az, hogy a járulékos beruházások között a könyvtár nem szerepel a sok, egyébként fontos intézmény között, a tudatos könyvtárfejlesztést és telepítést gátló tényezõ. Még egyik legszebb könyvtárunk a József Attila lakótelepi sem ott és ugy létesült például, ahogy azt a lakótelep elrendezése indokolta volna. Mindez saját erõnkön és lehetõségeinken túlmûltató gond. Annál örvedetesebb, hogy fenntartó szervünk a Fõvárosi Tanács Idén napirendre tüzte könyvtárunk távlati fejlesztési tervét és a Központ helyzetét. Ettõl a döntéstõl - mely a mi szempontunkból - az utóbbi esztendõkben a legnagyobb horderejû, várható, hogy ésszerűen összpontosítva erõinket, létrehozhatunk majd fõvárosunkban is néhány olyan teljes funkcióju könyvtárat, melyek vidéki városainkban a legutóbbi esztendõkben sorra felépültek már és központunk is jobb feltételek között lesz képes a magasszintû közmûvelõdési és tudományos könyvtári igényeknek megfelelni.

Központunk egyébként a legutóbbi évtizedek legjelentõsebb változása elõtt áll. Az Idén befejezõdnek a "Rendelõ" volt helyiségének restaurálási munkálatai, és így az olvasók számára rendelkezésre álló tér jelentõs növekedésével számolhatunk a legközelebbi jövõben. Errõl most csak annyit, hogy a funkcionálisan jól tagolt, bõvült terület az itt dolgozó könyvtárosok munkakörülményeit is javítja majd és a differenciáltabb munkára ösztönöz.

Az 1972. év eredményeit, melyet "nagy részben könyvtárosaink hivatástudatának és felelõsségérzetének" köszönhetünk, itt még vázlatosan sem foghatjuk össze. Nem is feladatunk az ismétlés. Csak jelzésszerűen egy-két jól megoldott feladat. Erõnk szerint részt vettünk az UNESCO nemzetközi Könyvévének, az IFLA Konferenciának munkálataiban. Kiadványaink, rendezvényeink a Dózsa évfordulóról és a Petõfi ünnepekrõl hasznosan emlékeztek meg. Jelentõs, hogy megindult a "Szociológiai információ" sorozat. Kerületi könyvtárainkban fellendült az állományelemzõ munka. Ejtsünk szót a "Kell a jó könyv" olvasómozgalomról is. Kitûnõ kiállítás volt a "Világváros születik" - a fõváros jubileuma alkalmával.

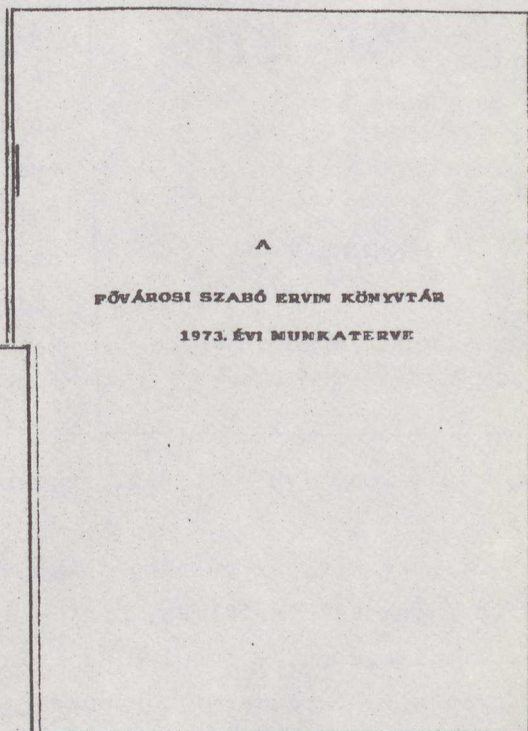
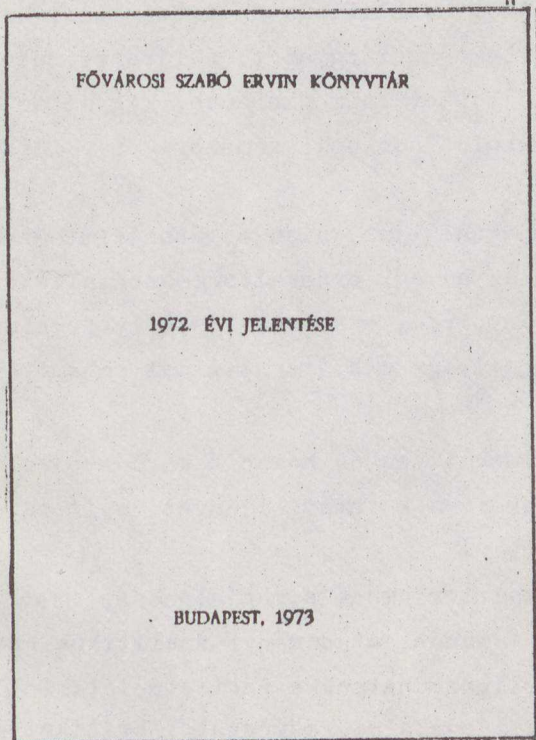
Sokrétű, gondos munkát tükröz a jelentés mindezekben- de a hétköznapi apró munkájának számszerű összesítésében is.

Az 1973. évben végzendő munka seregszemléjéből hadd emeljük ki azt az örömet, amelyet a Marczibányi téri gyermekkönyvtár, a 43. számú önálló gyermekkönyvtár, a Bibliobusz megindulása jelent. El kell készülnön a Budapest Bibliográfia mutatókötete és szociológiatörténeti bibliográfiánk második kötete. Nemcsak kiadványainkban, de olvasószolgálati és propaganda munkánkban is felkészülünk az idel évfordulókra, /az említettek kivül a Hess András évfordulót hadd említsük/. Örömmel fedezhetjük fel a tervek között a kölcsönző és adatfeldolgozó gépet. Állományvizsgálat készül az ismeretterjesztő irodalom használatáról.

Munka, feladat van tehát elég. Tegyük hozzá a reményt is, hogy a budapesti könyvtárpolitika helyzetünk felmérésével előbbre lép.

Könyvtáros szemében ez a reménység nem jelenti azt, hogy a népgazdaság lehetőségével nem számol. Azt azonban feltétlenül jelenti, hogy a meglévő, vagy a meglévőnél valamivel nagyobb anyagi eszközökkel céltudatosabban, összefogottabban gazdálkodjunk.

Márffy István

Ismét gazdagabbak lettünk egy kiadvánnyal. Megjelent a Társadalmi Szemle 1957-1971-ig kiadott évfolyamainak repertórium, MITRU IBOLYA feldolgozásában és szerkesztésében.

Szándékosan használtam a gazdagodást gyarapodás helyett, hisz ez a repertórium egy nagyon-nagyon várt, nagyon fontos segédeszköz minden tájékoztató könyvtáros számára.

A repertórium első része, a 15 év alatt megjelent összes cikk, teljes címfelvétellel, időrendben és sorrendben.

A megjelenés ideje és a sorrendiség adja a cikkek tételszámát, a mutatók erre a számra hivatkoznak, így a keresett cikk, pillanatok alatt megtalálható. A repertóriumot a különböző mutatók - tárgymutató, viták mutatója, névmutató, földrajzi mutató, folyóiratok és napilapok mutatója - teszik rendkívül használhatóvá. Külön megtalálható az illusztrációk jegyzéke, képek mutatója az alkotók betürendjében pontos helymeghatározással, valamint a fényképek és filmfelvételek.

Hogy a repertóriumösszeállítása milyen nagy munka lehetett a feldolgozóknak, jó ha tudjuk, hogy több mint kétezeröttszáz cikket kellett analitikusan átvizsgálni, hogy a legjellemzőbb tárgyszót, földrajzi mutatót, esetleg többet is megkeresse, kigyűjtse belőlük.

A tárgymutató rendkívül árnyalt, sok utalót használ, témaköri és földrajzi besorolással is.

Nagyon jó, hogy a viták mutatóját is megtaláljuk, hisz a Társadalmi Szemle olyan jelentős vita-anyagokat tartalmaz, mint - az anyagi érdekeltség-szocialista tudat, - család a szocializmusban, - ideológiai irányelvek, - a munkásosztály fogalma, - művészet és irányítás, - társadalmi törvények jellege stb. tehát a mai embert érdeklő, izgató témákról.

Kölcsönző könyvtárhoz naponta fordulnak ilyen és hasonló kérdésekkel az olvasók, s megválaszolásuk bizony elég sok munkát és kutatást igényel, s jó, ha egyáltalán rátalál a témával foglalkozó cikkekre.

Rendkívül hasznos számunkra ennek a repertóriumnak a megjelenése, hisz a gyakorlatban megfelel az eddig annyira hiányolt társadalomtudományi analitikus katalógus egy részének. Birtokában teljes biztonsággal eligazodhatunk a párt elméleti folyóiratában tizenöt év alatt felhalmozódott politikai, társadalmi, művészeti, kritikai cikkek óriási ismeretanyagában.

Csöp Attiláné

A TÁRSADALMI SZEMLE

15 ÉVE
1957-1971

(Repertórium)

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Budapest, 1972

VIETNAM bibliográfia

Hosszu évekig tartó igazságtalan háboru után a fegyverszüneti egyezmény aláírásával egy új időszak kezdődik a vietnami nép életében. Ez év január 28-án reggel 8 órakor (vietnami idő szerint) életbe lépett a tűzszünet. Azóta is naponta olvashatjuk a napi sajtóban a békés rendezés eseményeit. Még közelebb került hozzánk Vietnam problémája, amióta a Nemzetközi Ellenőrző és Felügyelő Bizottságnak magyar tagjai is vannak.

Az olvasók jelentős rétege érdeklődik a vietnami eseményekről és ostromolják kérdésekkel a könyvtárosokat. Ez a most elkészült bibliográfia segítséget nyújt a könyvtárosnak és olvasónak egyaránt.

A bibliográfia egytől a huszadik oldalig vázlatosan összefoglalja Vietnam történelmét. A SZABAD VIETNAMÉRT fejezet a politikai irodalmat sorolja fel betűrendben 1963-tól 1971-ig. Majd INTERJUK, RIPORTOK következnek.

A felsorolt UTLEIRÁSOK és a SZÉPIRODALOM- könyvei bepillantást nyújtanak egy gazdag szép országban élő békés nép életébe.

A DOKUMENTUMREGÉNYEKET a 25. oldalon találjuk. Irodalmi műsorok összeállításához a fenti könyveken kívül színjátszásra alkalmas műveket is feltár, és MŰVÉSZETI könyveket is ajánl a bibliográfia.

VÁLOGATÁS CIKKEKBŐL fejezet zárja a kötetet, amelynek cikk anyagát egy dossziéba jó ha összeválogatjuk,

hogy ne csak a címét tudjuk megmondani. Ezt és a többi fejezet könyveit állandóan aktuálissá tehetjük ha a frissen megjelent kiadványokat és cikkeket hozzá írjuk. Ha a bibliográfia anyagát katalóguscédulákra kimásoljuk, egy remek Vietnam című alapkatalógust nyerhetünk.

Minden könyvtáros és érdeklődő olvasó nagy örömmel és haszonnal forgathatja ezt a szép kiállítású, jó kiadványt.

A bibliográfiai osztály dolgozói gyors és gondos munkát végeztek. Rajtuk kívül illesse elismerés Mándy Gábort a KMK munkatársát, aki az ügy érdekében önzetlenül részt vállalt belőle.

Farkas Józsefné

Dokumentumok. Szerkesztette Földes László. Képszerkesztő: Sárdi Károly

500 éve született Mikolaj Kopernikusz, akit most a Békevilágtanács javaslatára az egész világon megünnepelnek. Tudománytörténeti szerepe uttörő jelentőségű, ő vetette meg az alapjait a ma is érvényes heliocentrikus világmépnek, s - Engels szavaival szólván - felszabadította a természetkutatást a teológia hatalma alól.

Szerény, de méltó, mert igen színvonalas hozzájárulás az ünnepségekhez ez a dokumentumgyűjtemény. Mindössze 18 lapjának lehetőségeivel jól gazdálkodott a szerkesztő. Az életrajzi jellegű (szülőház, iskolái, stb.) és az életművet reprezentáló (műveiből vett részletek, címlapok, interpretációk) képeket jól egészítik ki a tudománytörténeti érdekességű illusztrációk a kopernikuszi megelőző ptolemaioszi világmép-ről és Kopernikusz utódairól. Bár itt az anyagot sajnos leszűkítették, egy tabló melyen Giordano Bruno, Kepler, Newton is helyet kapott volna, jobban kifejezte volna azt a fejlődési folyamatot, melynek során Kopernikusz zseniális megsejtései az égi mechanikáról tudományos törvényekké fogalmazódtak.

Nagyon örültem, hogy végre visszatért a "zacskós kollekcióba" a bibliográfia. Megkönnyíti a kiállítás-rendezést a könyvtárosnak és könyvet ajánl azoknak is, akik esetleg nem könyvtári /hanem pl. iskolai/ keretek között veszik igénybe a dokumentumgyűjteményt. A jegyzékhez még annyit, hogy néhány könyvet /pl. a Hold-könyvek helyett/ szívesen láttam volna még, pl. Giordano Bruno könyvét, Parnovtól A végtelenek keresztútján-t, és több világnézeti jellegű monográfiát.

Alapvetően sikerültnek tartom a válogatást, látszik rajta hogy összeállítója jól felkészült, van koncepciója, egységes elképzelése a kopernikuszi életműről. Esztétikailag is rendkívül hatásos, látványos kiadvány, s a kivitelezés messze meghaladja házi kiadványaink általános színvonalát.

Gáliczky Éva

REVOLUTIONVM LIB. III. 110
Luna Coniunctionis & Oppositionis Solis & Lunae.

Mes.	Temporis partes.	Anomalie navig. motus.	Latitudinis Lunae motus.
1	2311750	9	10204819
2	59 14018	0	1110018
3	87 101037	1	113 0142
4	118 22010	1	114065
5	147 10145	2	1182310
6	177 10154	3	121 114
7	206 4211	3	124418
8	235 44113	3	128105
9	264 10121	3	131 1 6
10	293 8112	3	135 4113
11	322 01133	4	1391214
12	351 11 28	4	142 1 48

Megjegyzések és ábra Kopernikusz könyvéből a Hold mozgásának eljárási és a Vénusz mozgásának valószínűsége

NICOLAI COPERNICI
Veneris motus commutationis in annis & latitudinum etc.

Ann.	MOTVS.	Ann.	MOTVS.
1	1 46 14 1	31	15 54 46 1
2	1 19 32 7	32	0 50 1 57
3	0 50 1 14	33	14 57 42 1
4	0 21 0 21 4	34	10 0 21 4
5	0 24 0 24 18	35	0 10 1 17 2
6	0 41 0 1 0 22	36	0 1 1 31 1
7	0 57 1 1 5 0	37	0 10 4 4 7 5
8	0 0 0 14 0 19	38	0 11 0 0 2 1 9
9	0 1 1 0 1 4 2 2	39	0 10 0 8 1 2 1
10	0 1 1 0 1 10 1 5	40	0 10 0 1 1 1 6
11	0 1 1 0 1 16 1 9	41	0 10 0 1 1 1 1 0
12	0 1 1 0 1 22 1 13	42	0 10 0 1 1 1 1 4
13	0 1 1 0 1 28 1 17	43	0 10 0 1 1 1 1 8
14	0 1 1 0 1 34 1 21	44	0 10 0 1 1 1 1 1 2
15	0 1 1 0 1 40 1 25	45	0 10 0 1 1 1 1 1 6
16	0 1 1 0 1 46 1 29	46	0 10 0 1 1 1 1 1 1 0
17	0 1 1 0 1 52 1 33	47	0 10 0 1 1 1 1 1 1 4
18	0 1 1 0 1 58 1 37	48	0 10 0 1 1 1 1 1 1 8
19	0 1 1 0 1 64 1 41	49	0 10 0 1 1 1 1 1 1 1 2
20	0 1 1 0 1 70 1 45	50	0 10 0 1 1 1 1 1 1 1 6
21	0 1 1 0 1 76 1 49	51	0 10 0 1 1 1 1 1 1 1 1 0
22	0 1 1 0 1 82 1 53	52	0 10 0 1 1 1 1 1 1 1 1 4
23	0 1 1 0 1 88 1 57	53	0 10 0 1 1 1 1 1 1 1 1 8
24	0 1 1 0 1 94 1 61	54	0 10 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 2
25	0 1 1 0 1 100 1 65	55	0 10 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 6
26	0 1 1 0 1 106 1 69	56	0 10 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 0
27	0 1 1 0 1 112 1 73	57	0 10 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 4
28	0 1 1 0 1 118 1 77	58	0 10 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 8
29	0 1 1 0 1 124 1 81	59	0 10 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 2
30	0 1 1 0 1 130 1 85	60	0 10 0 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 6

NICOLAI COPERNICI TORINENSIS
DE REVOLUTIONIBUS CAELI
um caelestium, Libri VII.

Habetis hoc opusculum recens natus, & vides, studio lecto, Motus Stellarum, tum fixarum, tum errantium, cum e caeteris, tum eam ex recentibus observationibus relictis & motibus, tum e admirabilibus hypotheseis ornatas. His cum Tabulis, ex predictionibus, ex quibus eodem ad praesens tempus, quoniam nulli me calculare poterat, legitur eme, legitur.

Nürnberg apud Joh. Petreum,
Anno M. D. XLII.

Reprinted by permission of the University of Toronto from the original edition.

KOPERNIKUSZ

1473-1543

Kopernikusz szülővárosa Thom Jma Turun, Lengyelország, a XV. században - Haršknoch metszete után -

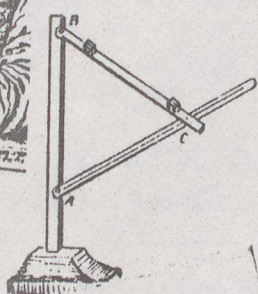

- Jeronim Falck rajza -

Ptolemaiosz
műve
tovább

Ptolemaiosz könyve -
Kopernikusz ajánléka
latinványának,
J. Rheticusnak

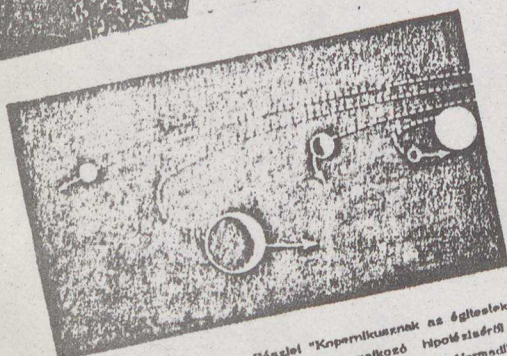

Kopernikusz
műve
latinványának
J. Rheticusnak

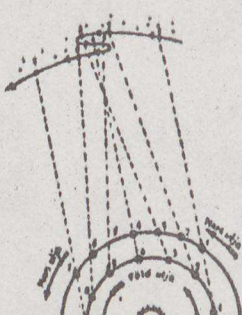

ÉLETMŰVÉNEK TÖVÁBBÉLÉRE HATÁSA AZ ÚTÓKORRA

Handwritten text in Latin script, likely a dedication or preface.

Részlet "Kopernikusznek az égitestek mozgására vonatkozó Hypothesis"-ből: Harmadik azólsó kta kommentárja"-ból: Harmadik azólsó kta kommentárja "...Minden bolygó a Nap körül kering, mely az összes bolygókörök közepén áll, ezért arra kell következtetnünk, hogy a Nap a világ közepén áll."

Galilei "Dialogus"-nak első és második kiadása. A címlapon: Arisztotelész, Ptolemaiosz és Kopernikusz

TÁJÉKOZTATÓ

A FSZEK KÖZPONTI KÖNYVTÁRÁNAK HASZNÁLATÁRÓL.

Szerk. az Olvasószolgálat

A régebbi hasonló célu kiadványnál kevésbé reprezentatív küllemű, de annál gyakorlatiasabb könyvecske. (Szerénységét indokolja, hogy csak átmeneti megoldás, hiszen a központi olvasószolgálat várható átszervezése ugy is új tájékoztatót tesz szükségessé.)

A kis könyvecske lényegében a könyvtár új olvasóinak kíván felvilágosítást nyújtani a Központi Könyvtár rövid történetéről, gyűjtőköréről és szolgáltatásairól, eligazítani őket a beiratkozás, a kölcsönzés és a helybenolvasás feltételeiről. Részletesen ismerteti bonyolult katalógusrendszerünket és igen alaposan elemzi a katalóguscédula jelzéseit is, ezáltal mind az olvasót, mind a kölcsönző könyvtárost felesleges fáradsalmaktól kíméli meg. Felhívja figyelmüket könyvtárunk tájékoztató eszközeire, az olvasótermi kézikönyvtár, az archivum anyagára és speciális szolgáltatásainkra is. (Telefontájékoztatás, xerox, fotó, kiadványok értékesítése stb.)

Hogy mi hiányzik belőle, azt csak egy, még ezek után is tanácstalan olvasó tudná megmondani, én nem, mert véleményem szerint a szerkesztők igen körültekintők voltak. Kifogást talán csak a kivitel, a tipografizálás ellen tudnék emelni.

Tulságosan egybefolyik a szöveg, grafikailag is hangsúlyozni kellene az alapfogalmakat és jól szol-

gálná a tájékozódást egy sematikus ábra is, mely a katalógusok, az olvasótermek stb. térbeli elhelyezkedését jelölné.

-gé-

★★★★

A "társasági illem" - úgy kívánná, hogy munkánkról mások irjanak - az információ viszonylagos gyorsasága /már amennyiben a "Hiradó" esetében erről szó lehet!/
megkívánta, hogy mi magunk írjunk tömör tudósítást.

A KISZ KB megbízásából bibliográfiát készítettünk Dóczy Évával, amelyben az 1945 utáni magyar nyelvű önálló kiadványok mellett feldolgoztuk a Világ Ifjúsága, Ifjukkommunista, Magyar Ifjúság és Nemzetközi Szemle c. lapokat is. E kiadvány lényegesen előbb

lát napvilágot, mint hiradásunk róla - így ismertetésétől eltekintünk. A feldolgozás során összegyűlt katalógusanyag adta az ötletet, hogy könyvtárunkban a VIT megkezdéséig, Budapest és a vidék számára - Ifjúsági olvasószolgálatot tartsunk. Az Ifjukkommunista 1973 januári számában megjelent hirdetés még úgy beszél róla, mint amit csekély anyagi ellenszolgáltatásért végzünk /mármint nem mi könyvtárosok - hanem az adminisztráció/. Azóta, a KB jóvoltából minden ingyenes és egyre bővül. /Maga a bibliográfia is ingyen került 30 ezer példányban a KISZ-esek kezébe - ami nem kis szó/.

A kérések sokasága miatt olvasószolgálatunk azon túl, hogy az általunk feldolgozott anyagot /lapokat is/ helybenolvasásra biztosítja, /illetve vidékre cikkmásolatot küldünk/ az érdeklődők rendelkezésére bocsájtjuk. A bibliográfia 40 legfontosabb cikkét, másolatban is terjesztjük. Mikor e sorokat írom, már folyik a sokszorosítás - így itt nyugodtan fogalmazhatok multidőben. E cikkgyűjtemény stencil-sokszorosítás, fő érdeme

a gyorsaság és nem a maradandóság - fogalmazhatunk így: "Az olvasószolgálat egyik legfontosabb segédeszköze."

A kérések sokszínűsége és változatossága néha megoldhatatlan feladatok elé állít bennünket. Kiállítási forgatókönyvtől kezdve, fejtörő kérdések összeállításán át minden fajta kéréssel találkoztunk már. /Néha úgy érezzük, hogy a loxlo VIT-küldött kerestetik keretébe bőven beférnénk, ha indulnánk a TV-vetélkedőn - sajnos nem tehetjük./

Kellő mértéktartással és nagy-nagy "szólhámoossággal" minden kérdést megpróbálunk kielégíteni, legálább is azokat, amikről úgy érezzük, hogy komoly segítséget jelentenek a KISZ-esek VIT-akcióihoz.

Most még nem tudjuk eldönteni mi szép ebben a munkában. A jótékony fáradtság, a foglalkozásra fordított idő, vagy a munka során kapott élmények? Ezt majd eldönti az 1973-as év első fele: az biztos, hogy számunkra jó érzés segíteni fiataljainknak a berlini VIT méltó megünneplésében! H á t h a m é g m i i s o t t l e h e t - n é n k ! ! !

(Maruszki)

AZ AJÁNLÓ BIBLIOGRÁFIÁK

K Ö L C S Ö N Z É S E   A Z 5. SZÁMU SZABÓ ERVIN
KÖNYVTÁRBAN AZ 1968-70 ÉVI STATISZTIKA ALAPJÁN

A francia forradalom c. tétele kidolgozásához, kért segítséget egy IV. gimnazista lány. Soboul "A francia forradalom történeté"-nek igen örült, de ezenkívül szüksége volt még egy jegyzékre, melyben Robespierre, Danton, Marat stb. életéről szóló, vagy a francia forradalom idején játszódó regények vannak felsorolva. Ezek közül egyet részletesen ismertetnie kellett, - szabad választás alapján, - "a többiről elég egy-egy mondat". S ez az a pont, amikor még a legolvasottabb könyvtárosnak is szüksége van segédeszköz igénybevételére. Egy pillantást vetünk csak a történelmi bibliográfiákra, s máris kézhez kapja az olvasó a Cromwelltől Napóleonig c. válogatást. Ebből az olvasó maga választja ki a neki legmegfelelőbb művet, sőt tartalmi ismertetést kap a többi regényről is.

A tájékoztatás korszerű segédeszköze az ajánló bibliográfia, nagy gondot fordítunk a bibliográfiák használatára és kölcsönzésére.

Az ajánló bibliográfia annotációi nem pótolják ugyan a mű elolvasását, de pillanatnyilag elegendők a tájékozódásra, ill. a tájékoztatásra.

Könyvtárunk a kis könyvtárak közé tartozik: 1800 olvasója és 3,5 könyvtárosa van. Olvasóterem helyett néhány szék van mindössze a választóővezetben. Ilyen körülmények között nálunk a bibliográfia kölcsönzése dominál a helybeni használattal szemben. Így a továbbiakban erről beszélünk.

Könyvtárunk a következő bibliográfiákkal rendelkezik:

	Szépiro- dalmi	Törté- nelmi	Poli- tikai	Termtud. Techn.	Egyéb	Össz.
/kölcs. + kézi/ db	75	26	30	11	30	172
meglévő /kézi- féle/	32	10	10	4	10	66
db	43	16	20	7	20	106
kölcsönözhető féle	25	9	9	3	9	55

A táblázat adatait az 1971-es évben mértük fel. Így az elavult bibliográfiák forgalomból kivonásáról, ill. elrongyolódásáról nincs pontos adat. Minden meglévő bibliográfiából van egy a segédkönyvtárban, a többi példány pedig kölcsönözhető. /Természetesen, ha egy darab van egy bibliográfiából, akkor az a kézikönyvtárba kerül./

A bibliográfiakölcsönzés 1968-1970. között a következőképpen alakult:

1968-ban 251 db

1969-ben 235 db

1970-ben 191 db

A három vizsgált év /1968, 1969, 1970/ közül a legtöbb ajánló bibliográfia 1970-ben jelent meg: 8 féle. Ezeket 24 példányban kaptuk meg. Kivülük még sok röplapbibliográfia is megjelent pld. Memento Hiroshima, Köhalmi Béla stb., ezekre itt nem térünk ki.

De nézzük meg részletesebben az 1970-ben kikölcsönzött bibliográfiák statisztikáját.

Irodalmi bibl.	kölcs. sz.	Politikai bibl.	kölcs. sz.
77 könyv csak fiataloknak	40	Leninről az ifjuságnak	2
Gorkijtől napjainkig	16	Marx-Engels	1
Mai magyar regény	14	Lenin-centenáriumi	1
Radnóti	13	Ifjuságunk példaképei	1
Mai angol regény	7	Legyetek éberek	1
Tavaszi szél	7		összesen: 6
Brecht	6	Történelmi bibl.	
Gorkij	5	Cromwelltől Napóleonig	14
Kortársak Illés Béláról	5	100 könyv a magyar tört.-ről	11
Északi csillagok alatt	4	A középkor világa	9
Korrajz és vádirat	3		összesen 34
Jókai	3	Ált. és egyéb bibl.	
25 év magyar prózája	3	Olvasni jól	7
8 magyar mártír költő	1	Tárgyszókatalógus	2
Mit olvassunk a világirod. klasszikusaitól?	1	Könyvek az erkölcsről	1
		Afrika	1

Solohov	1		összesen	11
A humor mesterei	1	Term. tud. és orvosi bibl.		
Meghalt Pausztovszkij /röpl./	1	A jó egészség könyvei		5
Latin-Amerika irodalma	1	A természet világában		2
	összesen: 132		összesen:	7

Első helyen az irodalmi bibliográfiák állnak: a kikölcsönzött bibliográfiák 69,0%-át alkotják. A három irodalmi bibliográfia, amely valamennyi közül a legtöbbször fordul meg az olvasók körében: a 77 könyv csak fiataloknak, a Gorkijtől napjainkig és a Mai magyar regény. Mindhárom ajánló bibliográfia annotált, az annotációk röviden és olvasmányosan a lényegre utalnak. /A rövidség a Gorkijtől napjainkig-ra kevésbé vonatkozik./ Az annotációk helyes megszerkesztése is biztosítja az ajánló bibliográfia sikerét.

A statisztikában 18%-os a történelmi bibliográfiák aránya, ezután az általános és egyéb ismeret következik 5,7 százalékkal. A természettudományos és az orvostudományi bibliográfia %-ban csaknem megegyezik a politikai bibliográfiával. A statisztika ahhoz képest, hogy hány darab és hány féle bibliográfiája van a könyvtárnak - jó. Talán a politikai bibliográfiák aránya lehetne kedvezőbb. A helyzet azonban az, hogy politikai bibliográfiáink többnyire az aktualitás jegyében születtek, és az évfordulókra való felkészülést segítik elő.

A három év bibliográfiakölcsönzéséről diagramm is készült. A diagramm értékei havonként 15-25 között váltakoznak. A bibliográfiakölcsönzés mértéke áprilisban a legmagasabb, május és augusztus között természetesen /nyári időszak lévén/ kisebb. Október második felében a növekedés szemmel látható, decemberben csaknem eléri a 25 példányt.

A három év görbáját nézve megállapíthatjuk, hogy az 1969-es év visszaesett az 1968-hoz viszonyítva, ugyszintén az 1970-es év 1969-hez képest. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy minden számadatnál, statisztikénál többet ér, ha olvasóink fokozatosan felismerik az ajánló bibliográfiák jelentőségét, szívesen használják, sőt igénylik ezeket. (Bármennyire is alacsony a bibliográfiák kölcsönzőinek száma, le lehetett mérni a könyvtárosi munka eredményét.)

A felmérést 1971 január, februárjában folytattuk. Ennek alapján nemcsak arra kaptunk választ, hogy milyen bibliográfiákat kölcsönöztek és hány alkalommal, hanem arra is, hogy kik, hogyan tudták felhasználni, s hogy az olvasók maguk választották-e, vagy a könyvtáros ajánlatára vitték ki. Ez igen fontos szempont, mivel az olvasók nagy része nem is tudja, hogy bibliográfiák is vannak, illetve ha léteznek, mire használhatók.

A rendelkezés értelmében az ajánló bibliográfiákat a megfelelő szak elejére kell beosztani. A mi tapasztalatunk azonban azt mutatja, hogy jobban felkeltik az olvasók érdeklődését, ha külön vannak. Az 5. számú könyvtárban a katalógus mellett helyezkednek el az ajánló bibliográfiák.

A bibliográfiakölcsönzők között minden korosztály és olvasócsoport képviselve van. A vélemények 90%-a pozitív, az olvasók döntő többségben jól fel tudták használni a bibliográfiákat: ezek alapján keresték meg a számukra szükséges könyvet, áttekintettek egy korszakot, egy korszak irodalmát. Legszorgalmasabban a gimnazisták forgatták a válogatásokat. Tanulásukat leginkább a Mai magyar regény, a Radnóti bibliográfia, a 25 év magyar prózája, a Tavaszi szél és a Gorkijtől napjainkig c. bibliográfiák segítették. Egy pedagógus elismeréssel mondta, hogy a 25 év magyar prózája áttekintést nyújtott számára a felszabadulás utáni magyar irodalomról. Érettségiző diákjainknál ugyanezt a szerepet töltötte be, az 1964-ben megjelent Mai magyar regény-nyel együtt.

Ugy érezzük, nem kis eredmény, hogy 1971 első két hónapjában a bibliográfia-kölcsönzők között a fizikai dolgozók, az iparitanulók és az értelmiségiek: egyenlő arányban szerepelnek.

Az olvasók kisebb része csak elolvasta a bibliográfia annotációt, - ezek kivétel nélkül nyujdijasok voltak. Néhányan nem mondtak véleményt, ez azonban nem jelent teljes negatívumot.

A másik szempont: Hány olvasó választotta maga, és hányan vitték el ajánlatra a bibliográfiát? A vizsgálat eredménye: fele-fele arány. Ez azt jelenti, igen nagy szükség van arra, hogy felhívjuk azokra az olvasók figyelmét.

Talán ennyi is elég lenne annak bizonyítására, hogy valóban fontos a bibliográfiák kölcsönzése. Ezt még az a tény is alátámasztja, hogy 1971. év január és februárjában a legmagasabb a bibliográfia-kölcsönzés 1968 óta. Ebből látható, hogy egyre több és több olvasó ismeri és kedveli meg az ajánló bibliográfiákat, s ez tagadhatatlanul a következetes könyvtárosi munka eredménye.

Jó hasznát vesszük az azóta megjelent újabb válogatásoknak, melyek továbbra is az aktualitás jegyében születnek /pl. Vietnám/. Külön ki kell emelnünk a röplapbibliográfia sorozatot, mely az elhunyt magyar és külföldi írók, költők műveit sorolja fel /pl. Váci Mihály, Dutka Ákos, Kamondy László/, vagy a kitüntetettekről jelenik meg /pl. Heinrich Böll/, s egy-egy rövid életrajzot is tartalmaz.

A felmérés folytatását - sajnos - megakasztotta a könyvtár zárvatartása. Az ajánló bibliográfiák kölcsönzése azonban már hagyomány az 5-ös könyvtárban.

Rainer Andrea

KÖSZÖNTŐ

90 éves mindannyiunk Teréz nénije. Szinte hihetetlen, hogy a mindig tevékeny, mindig szolgálatkész Teréz néni már ennyi idős!

Könyvtárunk legrégebbi dolgozója. A 10. sz. kerületi könyvtárban könyvtárosok jöttek, mentek, de Teréz néni mindig maradt, ügyelt a könyvtárra, a tisztaságra, s arra, hogy a könyvtárosok mindig otthon érezzék magukat.

Számontartja "gyermekkeit", hiszen így tekint bennünket, akik szinte a szeme előtt váltunk felnőtt emberré, könyvtárossá. Hosszu éveken keresztül mi, a 10-es könyvtár dolgozói voltunk a hálózat irigyelt gyermekei: Teréz néni naponta főzte csodálatos ebédjeinket, számontartva kedvenc ételleinket, név- és születésnapunkat.

Ma már egy kicsit elfáradt. Sok lenne számára, hogy ilyen nagy "családot" ellásson, de a könyvtár tisztaságára ma is ügyel, ápolja a növényeket és nagyon-nagyon boldog, ha egy-egy régi "gyermek" meglátogatja. És mi, akik elkerültünk a keze alól, sokszor visszajárunk egy kis szeretetért.

90. születésnapján köszöntjük most az egész könyvtár nevében és kívánjuk, hogy még sok éven át éljen köztünk jó egészségben.

A SZÉKESFŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR ÉVKÖNYVÉBŐL /1946. I./:

10. sz. fiók (VI., Andrassy-út 52). A könyvtár Budapest körülzárása után zavartalanul tovább működött...

Január 16-án szabadultunk fel s néhány nap múlva a fiók megnyílt a kölcsönzők részére. Januárban már 11 napon át tartottuk nyitva s 34 olvasónak 138 kötet könyvet kölcsönöztünk ki. Februártól kezdve a fiók már teljes üzemben volt, a forgalom napról napra emelkedett.

Belövés folytán a fiók helyisége csupán kisebb sérüléseket szenvedett. A földalatti e részének felrobbantása alkalmával a fiók összes ablakai az udvari rész kivételével tönkrementek. Az olvasóteremben az egész ostrom alatt mintegy 25—30 ember talált menedéket. A fiók könyvállománya nem szenvedett veszteséget, ez elsősorban a szigorú rendet tartó *Czeiner Teréz* nek volt köszönhető.

IGAZGATÓSÁGI ÜLÉSEK

Az igazgatóság január 9-i ülésén döntött a bibliobusz indulásának határidejéről, az indulással és az ünnepeles megnyitójával kapcsolatos szervezési és propaganda munkáról

. . . . a Művelődésügyi Minisztérium "Petőfi emlékkönyvtár" pályázatára , a XX. ker. Tanácsal egyetértésben , az új soroksári könyvtárat jelölte

. . . . tudomásul vette a tájékoztatást, hogy a Prágai Városi Könyvtár igazgatója levélben kifejezte azt az óhaját, hogy a két könyvtár 1973-ban is folytassa a jól bevált tapasztalatcsere látogatásokat

. . . .Papp Györgyné gazdasági igazgató információja alapján tudomásul vette felügyeleti szervünk döntését, amely szerint a tűzoltóság szakvéleménye, továbbá pénzügyi átcsoportosítások miatt a Szörény utcai faház felépítése lekerül a könyvtár fejlesztési tervéről

Január 18-án az igazgatósági tanácsülés megvitatta a FSZEK 1973. évi munkatervét

Január 31-én az igazgatóság megtárgyalta az igazgatósági ülések 1973. évi tématervét és

. . . . a FSZEK belső revizorának 1973. évi munkatervét

. . . . meghallgatott gazdasági jellegű információkat

Február 7-én, az olvasószolgálat és a feldolgozó osztály munkatársai kezdeményezésére, megvitatta a sokszorosítással kapcsolatos problémákat és a következő határozatokat hozta :

a jelen módszerrel kell továbbra is dolgozni a már megrendelt minigráf katalógus-sokszorosító üzembe helyezéséig

a kiadványok terjesztésének problémájára a későbbiekben újra vissza kell térni

az igazgatóság munkaterve szerint, az év harmadik negyedében visszatér a sokszorosítás, ill. a propaganda osztály munkájának kérdéseire

. . . .a beterjesztett elszámolás után, az 1972-es évi zárás alapján döntött a külső szerződéses munkákban résztvettek jutalmazásáról

. . . . a szerződéses munkák fejlesztési alapjára befolyt összeg felhasználásáról úgy döntött, hogy a központi könyvtárban, valamint a gazdasági főosztály és a Szakszervezet együttes javaslata alapján négy kerületi könyvtárban hűtőszekrényt szerez be

. . . . előterjesztés alapján döntött a könyvkötészet dolgozóinak célprémiumáról

. . . .Papp Györgyné gazdasági igazgató előterjesztése alapján megállapította az alkalmi munkabérek 1973. évi összegét és a kereteknek az egyes könyvtári fő területek közti megoszlását

. . . . megvitatta az 1973-ban sorakerülő minősítések lebonyolításának módját és

. . . .döntött arról, hogy a személyzeti vezető erről tájékoztatót adjon ki

. . . . döntött személyi kérdésekről

. . . . határozatot hozott az igazgatósági tanácstagok számának felemeléséről és az igazgatósági tanácstagjainak mandátuma lejártával, az új tagok felkéréséről

Február 20-án megvitatta a megyei könyvtárak értekezletén előterjesztendő tervezetet az országos ajánló bibliográfiai munka koordinációjáról. A napirend előadója Pataki Ferenc, a bibliográfiai osztály vezetője volt

. . . . megvitatta a felettes hatóságunktól létszám bővítésre kapott kérést felosztásának elvi szempontjait

. . . . döntött az 1973. április 4-i ünnepség és az évi összdolgozói értekezlet rendjéről és időpontjáról

. . . . döntött az április 4-i jutalmazások szempontjairól, a javaslatok megtételének határidejéről

. . . Szőke Tiborné igazgatóhelyettes informálta az igazgatóságot a FSZEK és a KISZ Budapesti Bizottsága, valamint a FSZEK gyermekkönyvtárai és az Uttörőszövetség rendezésében folyó Petőfi szavalóversenyéről, és intézkedett a döntőkkel kapcsolatos teendőkről

. . . . foglalkozott személyi kérdésekkel

Február 27-én káderfejlesztési kérdések voltak napirenden.

PÁRTHÍREK

Februárban beszélgetést folytattunk az Urayné elvtárs pártcsoportjához tartozó kommunista könyvtárvezetőkkel. A beszélgetésen aktuális politikai kérdések, a munkahelyi légkör, vezetés kérdései stb. vetődtek fel.

A pártvezetőség tagjai a januári taggyűlésen számoltak be az 1972-es évben végzett reszortfeladataikról.

A pártcsoportbizalmiak részére politikai információkról előkészítő megbeszélést tartottunk, melyek alapján pártcsoport értekezleteket tartanak.

KISZ HÍREK

Január 19-én a KISZ vezetőség:

- összegezte és értékelte a tagkönyvérvényesítéstapasztalatait,
- megtárgyalta a leendő KISZ klub előkészítő munkálataival kapcsolatos feladatokat, a társadalmi munka vállalásokat,
- összeállította az 1973 évi KISZ munkaterv-javaslatot.

Február 1-én a taggyűlésen a KISZ titkár beszámolt a KISZ vezetőség munkájáról, az eltelt időszak eredményeiről, gondjairól, feladatairól. A taggyűlésen elbucsuztattuk a "kimaradókat", akik KISZ tagságuk ideje alatt aktívan dolgoztak alap-szervezetünkben. Ezuton szeretnénk munkájukat mégegyszer megköszönni:

Benczur Ágnes, Bóna Márta, Oravec Zsuzsa, Póka Mária, Springó Etelka, Szőke Angéla,

Termák Dániel, Varga József, Varró Istvánné.

A jó munkát végző aktív KISZ tagjainkat megjutalmaztuk.

Az elmúlt két hónap alatt két KISZ esküvőt is tartottunk a Központ olvasótermében. Az ifju párokat a helyszínen köszöntötte az intézet vezetősége nevében Révész Ferenc igazgató elvtárs, a munkahe-lyi vezetőjük, és a KISZ titkár.

1973. január 13-án Forgó Eszter és Láng Endre kötött házasságot, 1973. február 17-én pedig Pobori Ágnes és Demes Zoltán. Mégegyszer gratulálunk és sok boldogságot kívánunk.

Január 22-én önkéntes véradáson vettek részt intézetünk dolgozói, köztük KISZ tagok is.

SZAKSZERVEZETI ÉLETÜNK

Január 18-án az SZB gazdasági felelőse beszámolt az 1972. IV. negyedév munkájáról és információk hangzottak el.

Február 22-én a KISZ és a Szakszervezet közös tevékenysége szerepelt a napirenden. Ezen kívül megtárgyalta az SZB a Nemzetközi Nőnappal és április 4-el kapcsolatos feladatokat.

Bizalmi tanfolyamot szervezünk. Előadó Koltay Gyula, a SZOT Elméleti Kutató Intézetnek igazgatóhelyettese lesz.

A "VÉRT VIETNAMÉRT" mozgalom keretében 1973. január 22-én alábbi munkatársaink adtak vért: Bóta Gyula, Dávid Mária, Dávid Gyuláné, Drégely Istvánné, Drót Ágnes, Erdődy Ferencné, Forgács Tiborné, Hargitai Nándorné, Hiripi Lajosné, Pető Judit, Salek Ferencné és Szőke Angéla. Köszönjük nemes szándékukat, emberségüket!

Ugyanakkor azt is bejelentjük, hogy akik az influenzajárvány miatt nem tudtak részt venni az akcióban, részükre hamarosan újabb véradást szervezünk.

A TOVÁBBKÉPZÉS HÍREI

Petőfi Sándor születésének 150 éves jubileuma alkalmából január 31-én ünnepélyes megemlékezést tartottunk. Az ünnepi beszédet Benjámín László kétszeres Kossuth-díjas költő mondta. Közreműködött az Antológia együttes.

Az ifjúsági felelősök és művelődési körök vezetői részére február 20-án a Budapest centenáriumára összeállított módszertani anyagból bemutató foglalkozást tartottunk.

Hegedűs Géza "Irányzatok a mai modern drámairodalomban" címmel tartott előadást az olvasószolgálati munkát végző könyvtárosoknak február 21-én.

Intenzív angol nyelvtanfolyamon vesz részt: Klinda Mária

Szederkényi Olga

Az ELTE 1 éves könyvtáros szaktanfolyamára - melyet felsőfoku szakképzettséggel rendelkezők pályázhattak meg - felvételt nyertek: Aknay Tiborné 1-es könyvtár, Bor-dács Andrea Központi Olvasószolgálat, Forgács Zsuzsa Központi Olvasószolgálat, Ger-gely Julianna B.Gyűjtemény.

EZ TÖRTÉNT...

...A KÖZPONTI KÖNYVTÁRBAN

A Hazafias Népfront VI. kerületi bizottsága levélben mondott köszönetet a könyvtárnak, a Budapest Gyűjteménynek és személy szerint Novák Tamásnének a kiállításra készült képanyag kiválasztásában nyújtott nagy segítségért.

...A FELNÖTT KÖNYVTÁRAKBAN

Petőfi születésének 150. évfordulója tiszteletére február 6-án a 6-os könyvtárban a "Sziklai Sándor" szakmunkástanuló diákotthon irodalom szakköre műsort mutatott be: "Petőfi, mint ember" címmel.

Irodalmi összeállítással emlékeztek a költő születésnapjára a 39-es könyvtár fiatal olvasói is, február 15-én, "Mi így emlékezünk Petőfire" címmel. A jól sikerült műsort a fiatalok maguk szerkesztették, Pobori Ágnes könyvtáros vezetésével.

...A MŰVELŐDÉSI KÖRÖKBEN

A 4-es könyvtár január 24-én a 207-es MŰM intézet tanulóinak sétát szervezett a Százados uti Művésztelepre.

25-én a 6-os MŰM intézetben Szabó Gábor szobrászművész tartott előadást. A 6-os könyvtár Középiskolások Könyvtári Klubjában a következő programok voltak:

- január 11. A magyar nyelv a világ többi nyelve között
- január 25. Az ifjúság és a népdal
- február 8. Mi a műveltség
- február 22. Az inkák és kulturájuk

A foglalkozásokat Kamarás Istvánné vezette.

A 19-es könyvtárban február 14-én a Delta c. folyóiratot vitatták meg Vásárhelyi Tamás főszerkesztő vezetésével.

A 44-es könyvtár művelődési körében január 20-án vidám évadnyitót rendeztek. Január 24-én a TIT Természettudományos Studiójába látogattak el a fiatalok, ahol Ismeretlen Budapest címmel hallgattak geológiai előadást.

...A GYERMEKKÖNYVTÁRAKBAN

Január 1-től a zuglói 43-as gyermekrészleg mint önálló gyermekkönyvtár folytatja tevékenységét. A könyvtár megbízott vezetője Földi Egonné.

A II. kerület Marczibányi téri Ifjúság Házában január 15-től megkezdte működését az új 26-os számú gyermekkönyvtár. A könyvtár megbízott vezetője Bartha Lajosné.

Budapest egyesítésének 100. évfordulójára emlékeztek a XIII. kerületi 2-es és 10-es gyermekkönyvtárban, a XV. kerületi 29-es, a II. kerületi 37-es részlegben.

Három alkalommal megbeszélést tartottak Petőfi életutjáról a VI. kerületi 1-es gyermekkönyvtárban a Petőfi szakkör tagjai. Petőfi irodalmi műsorral készültek a budai 20-as gyermekkönyvtárban működő Tarka-forgó irodalmi kör tagjai. A műsor bemutatására március 8-án került sor.

"Lantom, kardom tied, oh szabadság" szavalóverseny kerületi döntő színhelye volt az újpesti 28-as és a budai 38-as könyvtár gyermekrészlege. A II. kerületi Ifjúság Házában, a VII. kerületi Művelődési Házban, a IX. kerületi Uttörőházban a gyermekkönyvtárosok mint zsűritagok vettek részt.

Petőfiről és költészetéről tartott megemlékezést a XIII. kerületi 2-es, a zuglói 18-as és a 43-as, a rákoscsabai 40-es, a káposztásmegyeri 41-es részleg. A IX. kerületi 39-es könyvtárban a Bakáts téri iskola VI. osztályos tanulói közreműködésével bemutatásra került Petőfi: A helység kalapácsa c. műve.

Érdekes témák szerepeltek a könyvtárak ismeretterjesztő előadásain. Pl.: az I. kerületi 20-as gyermekkönyvtárban Kristó Nagy István főszerkesztő ismertette a könyvnyomtatás jelentőségét. A Bölcs Bagoly sorozat könyveinek népszerűsítésére került sor a XI. kerületi 6/1-es, a IX. kerületi 15-ös, a XIX. kerületi 16-os könyvtárban. Az V. kerületi 14-es gyermekkönyvtárban Istenek és hősök, a zuglói 18-as részlegben a Vulkánok működése, a 43-as gyermekkönyvtárban Illés Árpád festőművész: A művészet, az újpesti 28-as könyvtárban Horváth Árpád: Csillagászat története címmel tartott előadást. A 18-as könyvtár könyvtörténeti szakkör tagjai Szabó Ervin életével és munkásságával ismerkedtek. A kör tagjai látogatást tettek a Mücsarnokban és megtekintették Szántó Tibor könyvkiállítását is.

A Nemzetközi Könyvév tiszteletére rajzversenyt szervezett a 43-as könyvtár. Az eredményhirdetésen több mint 70 pajtás jelent meg. A zsűri elnöke Sárdi Károly festőművész volt.

Szépirodalmi művek bemutatására, elemzésére került sor a 2-es, 5-ös, 10-es, 44-es gyermekkönyvtárban, a 40-es és 41-es részlegben. "Versek gyermekeknek" címmel több foglalkozást szervezett a 7-es gyermekkönyvtár. "Tél az irodalomban és művészetben" címmel csoportos foglalkozást tartott a 15-ös és 16-os könyvtár.

Több összejövetelen a "Harmadikosok" és "Hatodikosok klubjának" tagjai az 1-es, a "VIKI /Vizivárosiak/ klub" tagjai a 20-as gyermekkönyvtárban készültek jelmezes könyvkarneválra, budapesti műsor összeállítására.

Az "Ezt olvastam" olvasónapló pályázaton résztvevő pajtások jutalmazására került sor a 2-es és 5-ös gyermekkönyvtárban, a 40-es részlegben.

A káposztásmegyeri 41-es könyvtár szervezésében a Központi Napköziben és Megyeri u.-i iskolában találkozott az olvasókkal Janikovszky Éva és Varga Katalin.

Decemberben és januárban a gyermekkönyvtárak több mint 50 meseórát, játékos foglalkozást szerveztek. /2-es, 3-as, 4-es, 5-ös, 7-es, 8-as, 10-es, 15-ös, 20-as, 44-es gyermekkönyvtárban, a 18-as, 23-as, 24-es, 25-ös, 29-es, 34-es, 37-es, 39-es, 40-es, 41-es részlegben./

Novemberben, decemberben és januárban szinte valamennyi könyvtár fogadott napközis csoportokat, osztályokat, együttesen több mint 90 alkalommal.

SZEMÉLYI HÍREK

K i t ü n t e t é s:

MARUSZKI József a Főváros felszabadulásának évfordulóján a Budapesti KISZ Bizottság "KULTURÁLIS EMLÉKPLAKETT"-jét kapta a budapesti fiatalság körében végzett kiemelkedő kulturális munkájának elismeréséül!

1973. j a n u á r i b é r k o r r e k c i ó

	Központ	Hálózat	Összesen
Fő	125	208	333
Összeg	12.350 Ft	19.100 Ft	31.450 Ft

K i n e v e z é s e k:

Földi Egonné könyvtárost az igazgató megbizta a 43-as számú gyermekkönyvtár vezetésével.

U j m u n k a t á r s a i n k:

Decsi Zita könyvtártechnikus 2-es könyvtár, Gáspár Pálné kisegítő 9-es könyvtár, Herczka Ferenc könyvtártechnikus 10-es könyvtár, Kristóf Judit könyvtáros Központi Olvasószolgálat, Nagy Lászlóné könyvtártechnikus 6-os gyermekkönyvtár, Nagy Sándorné kisegítő Központ, Nátkai Vilmos segédmunkás Központ, Puskás Lászlóné könyvtártechnikus 4-es gyermekkönyvtár, Rudnyánszky Andrea könyvtártechnikus 2-es könyvtár, Szalai Imréné csoportvezető Gazdasági Főosztály, Szabényi Cecília könyvtáros 6-os könyvtár, Szot Lajosné raktárkezelő 7-es könyvtár.

K i l é p é s e k:

Arató Józsefné tudományos munkatárs Központi Olvasószolgálat, Bosnyák Sándor könyvtáros 19-es könyvtár, Cseh Irén könyvtáros 20-as könyvtár, Fiám Gyuláné könyvtártechnikus 6-os gyermekkönyvtár, Hegedüs Andrásné könyvtártechnikus 1-es gyermekkönyvtár, Huber Andrásné Breitner Judit könyvtáros 45-ös könyvtár, Molnár Irma könyvtáros 38-as könyvtár, Nagy Gáspár könyvtáros 38-as könyvtár, Nagy Katalin könyvtáros 7-es gyermekkönyvtár, Németh Miklósné raktárkezelő 7-es könyvtár, Rusznák Katalin könyvtártechnikus 44-es gyermekkönyvtár, Szabados Margit könyvtáros 6-os könyvtár, Szeibold László könyvkötő Kötészet.

Á t h e l y e z é s e k:

Bernáth Máriát a 23-as könyvtárból a 2-es könyvtárba, Halmai Istvánnét a 37-es könyvtárból a 8-as könyvtárba, Jakubecz Ilonát a 2-es könyvtárból a 12-es könyvtárba, Kurizidisz Andrejkát a 44-es könyvtárból a 44-es gyermekkönyvtárba, Polgár Annát a 8-as könyvtárból a 37-es könyvtárba, Szógyi Lenkét a KKO-ról a 45-ös könyvtárba, Vért Erzsébetet a 26-os gyermekkönyvtárból a 7-es gyermekkönyvtárba helyezte az igazgató.

S z ü l e t é s e k:

Gehér Józsefné 6-os könyvtár 1972. XII. 26. Ildikó, Scholcz Ferencné 22-es könyvtár 1972. XII. 31. Ferenc, Csiszár Sándorné Gazd. Főoszt. 1973. I. 3. Attila, Földes László Prop. oszt. feleségének I. 19. Miklós, Gödér Pálné 18-as könyvtár I. 20. István, Mazug Lászlóné 12-es könyvtár I. 26. Márk, Lovas Zoltánné 4-es gyermekkönyvtár I. 29. Katalin. A szülőknek és a kisbabáknak jó egészséget és nagyon sok örömet kívánunk!

TARTALOMJEGYZÉK

Petőfi év - 1973	Benjámín László	1
"Lantom, kardom tied, oh szabadság!"	Rieth Józsefné	3
Szavaloverseny a 28-as könyvtár gyermekrész- legében	Diósi Györgyné	4
A Budapest Gyűjtemény centenáriumi forgalma	Faragó Éva	5
Budapest egyesítésének 100 éves évfordulója	Bárány	6
Premier után a Bibliobusz	Zima Istvánné	8
Tanuljunk nyelveket		
I. Intenzíven tanít	/E.A./	10
II. Intenzíven tanultam	Gál Györgyné	11
"Szocialista módon élni, dolgozni és tanulni"	Hantos Gáborné	13
"Könyvet mindenki kezébe!"	Ecsedy Andorné	14
A József Attila Művelődési Központ és a 19-es sz. kerületi könyvtár együttműködéséről	Szeccsödi Jánosné	17
Könyvtárunk tevékenysége a napi sajtóban	Földes László	18
A hatásvizsgálatokról		
23 éves egyetemi hallgató férfi	Póka Mária	19
19 éves, idén érettségizett nő	Molnár Sándorné	21
Egy mozgalmas keddi nap	Dr Horváth Istvánné	23
Kincses birodalom	Aknay Tibor	24
Gondolatok egy előadás kapcsán	Karakó Józsefné	25
Mire jó egy pályázat?	Jancsovics Klára	26
Kiadványaink		
Számadás	Márffy István	28
A Társadalmi Szemle 15 éve	Csép Attiláné	30
Vietnam bibliográfia	Farkas Józsefné	31
Kopernikusz 1473-1543	Gáliczky Éva	32
Tájékoztató	-gé-	34
A VIT olvasószolgálatról	(Maruszkai)	35
Az ajánló bibliográfiák kölcsönzése	Rainer Andrea	36
Köszöntő		40
Igazgatósági ülések		41
Párthirek		42
KISZ hírek		43
Szakszervezeti életünk		43
A továbbképzés hírei		44
Ez történt...		45
Személyi hírek		47

Felelős kiadó a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Igazgatója

Készült a FSZEK sokszorosítójában

Engedélyszám: III/400/S/2/971

Szerkesztőbizottság: Bárány Éva, Dobos Piroska, dr. Ecsedy Andorné,
Farkas Józsefné, Gáliczky Éva, Márffy István, Mlkó Zoltán és Sándor Ottóné

Felelős szerkesztő: Pataki Ferenc

Főszerkesztő: Szőke Tiborné

Terjedelem: 6 A/5 iv

Táskaszám: 73/108, Példányszám: 450